

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)
سلامت در بلایا و فوریت ها**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب شصت و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۴

رای صادره در شصت و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۴ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

~~دکتر سید حسن امامی رضوی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی~~

مورد تأیید است

دکتر جمشید حاجتی
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی

و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رای صادره در شصت و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۴ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید حسن هاشمی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها

رشته: سلامت در بلایا و فوریت ها علوم پزشکی

دوره: دکتری تخصصی (Ph.D.)

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در شصت و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۴ بر اساس طرح دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.
ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت ها در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته سلامت در بلایا و فوریتها

در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

نام و نام خانوادگی	دانشگاه/سازمان
آقای دکتر علی اردلان	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر حمید رضا خانکه	دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
آقای دکتر غلامرضا معصومی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر احمد نجاتی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر محمد حسین یارمحمدیان	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر محمود نکوئی مقدم	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
آقای دکتر علی مهرابی توانا	دانشگاه علوم پزشکی بقیه اله اعظم (عج)
آقای دکتر احمد جنیدی جعفری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر محمد جواد حسین زاده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر احمد حاجبی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر کتایون جهانگیری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر هما یوسفی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر جواد بابائی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
خانم مریم مراقی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
خانم زهره قربانیان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

همکاران دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

خانم دکتر شهلا خسروی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر فرحناز خواجه نصیری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر معصومه خیرخواه	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم فاطمه کریم پور	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آقای دکتر سید عبدالرضا مرتضوی طباطبایی	معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم راحله دانش نیا	کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم مریم مراقی	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم زهره قربانیان	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در یکصد و هشتمین جلسه
شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۶

حاضرین:

- خانم دکتر هستی ثنایی شعار (نماینده معاونت بهداشت)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (به نمایندگی از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر اسماعیل ایدنی
- آقای دکتر علی بیداری
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر جمشید جفتایی
- آقای دکتر محمد جلیلی
- آقای دکتر سید جواد حاجی میراسماعیل
- آقای دکتر سید علی حسینی
- آقای دکتر آبتین حیدرزاده
- آقای دکتر حسن رزمی
- آقای دکتر سید منصور رضوی
- آقای دکتر محمد شریف زاده
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر سید حسن امامی رضوی

مدعوین:

- خانم دکتر نفیسه میرکتولی
- آقای دکتر احمد جنیدی جعفری
- آقای دکتر حمیدرضا خانکه
- آقای دکتر غلامرضا معصومی
- خانم دکتر منیر برادران افتخاری
- آقای دکتر قاسم صادقی (نماینده معاونت درمان)
- آقای دکتر سید عبدالرضا مرتضوی طباطبایی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان بازنگری برنامه آموزشی
رشته سلامت در بلایا و فوریتها در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

حاضرین:

- آقای دکتر باقر لاریجانی
- آقای دکتر رضا ملک زاده
- آقای دکتر سید حسن امامی رضوی
- آقای دکتر علیرضا رئیسی
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکتر اسماعیل ایدنی
- آقای دکتر علی بیداری
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمد تقی جغتایی
- آقای دکتر جمشید حاجتی
- آقای دکتر سید جواد میراسماعیل
- آقای دکتر غلامرضا خاتمی نیا
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر علیرضا سلیمی (نماینده رئیس کل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی)
- آقای دکتر محمد شریف زاده
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر سیدامیر محسن ضیائی
- آقای دکتر طیب قدیمی (نماینده معاونت درمان)
- آقای دکتر حسین کشاورز
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر عظیم میرزازاده
- خانم دکتر مریم حضرتی
- خانم دکتر فاطمه سادات نیری
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

فصل اول
برنامه آموزشی رشته
سلامت در بلايا و فوريتها
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

مقدمه:

ما در جهانی زندگی می‌کنیم که مملو از مخاطرات مختلف اعم از طبیعی و انسان ساخت است. در بین سالهای ۲۰۱۰-۲۰۱۴ (یک دوره ۵ ساله)، ۱۷۲۸ بلای فقط ناشی از مخاطرات طبیعی در جهان رخ داده است که منجر به مرگ ۲۶۶۸۶۱ نفر، قربانی شدن ۸۲۲/۵ میلیون نفر و ۸۵۶/۸ میلیارد دلار خسارت اقتصادی شده اند.

ایران نیز کشوری بلاخیز و آسیب پذیر در برابر بلایا است. بعلاوه به دلیل تغییر اقلیمی و گرمایش جهانی که در حال رخ دادن است، پیش بینی می شود که فراوانی و شدت وقوع بسیاری از بلایای مرتبط با تغییر اقلیم نیز در دهه های آتی افزایش یابد. همچنین به دلیل برخی شرایط، همزمان با افزایش تهدیدها، آسیب پذیری ها نیز در حال افزایش بوده و آسیب پذیری های جدیدی نیز در حال ظهور هستند.

لازمه پیشگیری از وقوع، کاهش اثرات و مدیریت موثر آنها، مسلح شدن به علم روز دنیا در خصوص انواع مخاطرات و روشهای پیشگیری از آنها است. برای این امر مهم نیز بایستی افرادی تربیت شوند که به صورت اختصاصی در این زمینه به آموزش، پژوهش و تولید علم بپردازند. در این راستا از سالها پیش، کار تدوین برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی سلامت در بلایا و فوریتها شروع شده و پس از طی مراحل تصویب از سال ۱۳۸۹ اجرایی شد و اقدام به پذیرش دانشجو گردید. لذا اکنون بعد از گذشت ۶ سال، و دریافت بازخوردها از طرف اساتید و دانشگاه های مجری دوره و مشخص شدن کاستی ها و نواقص، همچنین به دلیل پیشرفت های علمی رخ داده در سطح جهانی، نیاز به بازنگری برنامه کاملا محسوس بود. بنابراین کار بازنگری محتوای برنامه آموزشی از اواخر سال ۱۳۹۴ شروع شد. نقاط ضعف و قوت بررسی و پس از بحث و بررسی های فراوان و جلسات متعدد در نهایت برنامه نهایی گردید.

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی:

Health in Disaster and Emergencies (Ph.D.)

سلامت در بلایا و فوریتها

دکتری تخصصی (Ph.D.)

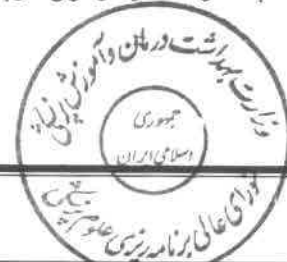
مقطع تحصیلی:

تعریف رشته:

دوره دکتری تخصصی رشته سلامت در بلایا و فوریتها، برنامه ی آموزشی بین رشته ای از علوم مختلف سلامت است که شامل مجموعه ای هماهنگ از فعالیت های آموزشی تئوری، عملی و پژوهشی است. این رشته با شناسایی، ارزیابی و تحلیل خطر بلایا، شناسایی عوامل موثر بر وقوع و تشدید مخاطرات، آسیب پذیری های جوامع و عوامل خطر سعی می کند با استفاده از روشهای علمی و فناوریهای نوین وقوع انواع مخاطرات، اثرات سلامتی، آلام انسانها و خسارات ناشی از بلایا را در جوامع کاهش دهد.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- قبولی در آزمون ورودی مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- داوطلبان ورود به دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت در بلایا و فوریت ها باید دارای دانشنامه به شرح ذیل باشند:
- کلیه دارندگان مدارک دکتری عمومی پزشکی، دکتری عمومی داروسازی، دکتری عمومی دندانپزشکی، دکتری حرفه ای علوم آزمایشگاهی، دکتری عمومی دامپزشکی و کارشناسی ارشد کلیه رشته های علوم پزشکی مجاز به شرکت در آزمون مربوطه می باشند.

- دارندگان مدارک کارشناسی ارشد از وزارت علوم در رشته‌های پدافند غیر عامل، مدیریت در سوانح طبیعی، مدیریت بحران، مخاطرات محیطی، مهندسی فن آوری اطلاعات و امنیت، محیط زیست، مهندسی پزشکی با گرایش فن آوری اطلاعات، ایمنی صنعتی، مدیریت شهری

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

در مورد اینکه بطور دقیق از چه زمانی رویکردهای علمی در خصوص پیشگیری و مدیریت بلایا مورد توجه قرار گرفته‌اند، اطلاعات قابل استنادی وجود ندارند. با اینحال بطور رسمی و برای اولین بار در سال ۱۹۱۷ اولین رساله دکتری در مورد بلایا در دانشگاه کلمبیا نوشته شد و بعد از آن تا زمان وقوع جنگ جهانی دوم فعالیت‌های قابل توجهی در خصوص آموزش و تحقیقات در بلایا صورت نپذیرفت. در بین سال‌های ۱۹۴۹-۱۹۵۴ در دانشگاه اوهایو، مرکز تحقیقاتی به منظور مطالعه رفتار انسان‌ها در بلایا و کمیته تحقیقاتی برای مطالعه جنبه‌های اجتماعی، روانشناسی و پزشکی بلایا تشکیل شدند. سپس به تدریج مرکز تحقیقات بلایا در دانشگاه اوهایو و بعد در دانشگاه دلاویر تشکیل شدند. مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر ایالات متحده نیز از سال ۱۹۷۳ بلایا را مورد توجه قرار داد. در همین سال "مرکز تحقیقات اپیدمیولوژیک بلایا" ایجاد شد. در سال ۱۹۷۶ انجمن جهانی سلامت در بلایا و فوریت‌ها^۱ تشکیل شد. پروژه "دوره کارشناسی ارشد اروپایی سلامت در فوریت‌ها" در اولین کنفرانس انجمن اروپایی سلامت در بلایا در ۱۹۹۸ مطرح شد و الان در چندین دانشگاه اروپایی در حال فعالیت می‌باشد.

در سال‌های بعد به دلیل وقوع حوادث تروریستی مختلف، زلزله‌ها و بلایای طبیعی بزرگ و توجه رسانه‌ها به آنها، سیاستگذاران آموزش همه جنبه‌های مرتبط با بلایا از جمله جنبه‌های سلامت را مورد توجه قرار داده‌اند. در حال حاضر در بسیاری از دانشگاه‌های علوم پزشکی جهان این رشته‌ها در سطح لیسانس، فوق لیسانس و دکتری تدریس می‌شوند. تنها در ایالات متحده، حداقل ۲۰ دانشگاه و کالج، مقاطع مختلف تحصیلی در ارتباط با موضوعات مختلف سلامت در بلایا ارائه می‌کنند.

با توجه به بلاخیز بودن ایران، آموزش بلایا در ایران نیز سابقه طولانی دارد. با تاسیس هلال احمر و سایر سازمان‌های امدادی این امر همواره مورد توجه بوده است. در حال حاضر رشته‌های دانشگاهی مختلفی در کشور در سطوح مختلف تدریس می‌شوند.

آموزش "سلامت در حوادث و بلایا" با عناوین مختلفی، همواره به عنوان واحدهای درسی در برنامه درسی رشته‌های مختلف علوم بهداشتی، پرستاری و پزشکی مورد توجه بوده است. دوره‌های مختلف کوتاه مدت همواره توسط دانشگاه‌های مختلف طراحی و اجرا شده‌اند. "دوره عالی بهداشت عمومی" (MPH) با گرایش حوادث و بلایا نیز از سال ۱۳۸۵ در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران راه‌اندازی شد. اما بطور رشته مستقل برای اولین بار در سطح کشور، دوره "دکتری تخصصی سلامت در بلایا و فوریت‌ها" (Ph.D.) در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه شروع به فعالیت کرد.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- دانشگاه‌های علوم پزشکی
- دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی تحت پوشش وزارت علوم
- کمیته‌های مدیریت بحران در بیمارستان‌های دولتی و خصوصی سراسر کشور

¹ - World Association for Emergency and Disaster Medicine (WADEM)

- جمعیت هلال احمر
- نیروهای نظامی و انتظامی
- سازمان مدیریت بحران کشور
- سازمان پدافند غیر عامل کشور
- سازمان بهزیستی کشور
- سازمان انتقال خون

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

دین مبین اسلام، انسان‌ها را اشرف مخلوقات دانسته و حفظ و نجات جان یک انسان را به منزله حفظ و نجات جان همه‌ی انسان‌ها می‌داند. بلایا نیز از جمله وقایعی هستند که سالانه جان و معیشت میلیون‌ها انسان را تحت تاثیر قرار می‌دهند. لذا این رشته با سرلوحه قرار دادن دستورات دین مبین اسلام، همچنین با باور این امر مهم که به کارگیری علوم و فناوریهای جدید می‌توانند تاثیر فراوانی در پیشگیری از وقوع و کاهش خطرات بلایا و در نهایت حفظ جان، سرمایه‌های معنوی و مادی جوامع، حفظ و صیانت از ارزش‌های والای انسانی داشته باشد؛ به دنبال نهادینه کردن دانش، پیشگیری و کاهش خطر بلایا، نجات جان و زندگی انسانها، رعایت کرامت و منزلت انسانها، رعایت اخلاق انسانی و ارزش‌های اسلامی و دین مقدس اسلام است.

دورنما (چشم‌انداز):

دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت در حوادث و بلایا طی ۱۰ سال آینده معتبرترین برنامه آموزشی در قاره آسیا و یکی از مراکز همکار سازمانهای جهانی مثل سازمان ملل و زیر مجموعه‌های آن در این زمینه تخصصی خواهد بود. دانش‌آموختگان این دوره نه تنها شواهد علمی معتبری را تولید خواهند کرد بلکه با تولید علم و مدیریت دانش، ترویج و نهادینه ساختن تفکر و رویکرد علمی، تربیت نیروهای متخصص و کارآمد، ظرفیت نیروی انسانی دارای دانش و مهارت را در کشور ارتقاء خواهند داد. با بررسی علل و زمینه‌های موثر بر ایجاد اثرات سلامتی بلایا به عنوان مشاور و راهنمای سیاستگذاران و برنامه‌ریزان در سطوح مختلف و هدایت آنها به سمت طراحی برنامه‌های عملیاتی و استراتژیک و اتخاذ سیاستهای سلامتی در مراحل پیشگیری و کاهش آسیب، آمادگی و بازسازی، ارائه خدمات در بلایا را نیز ارتقاء خواهند بخشید.

همچنین دانش‌آموختگان این رشته با تولیدات علمی خود موجب افزایش سهم جمهوری اسلامی ایران در تولید علم و مدیریت دانش، آمادگی و کاهش خطر بلایا و فوریت‌ها در سطح منطقه و جهان خواهند شد. بعلاوه راه اندازی این دوره موجب توسعه همکاری علمی با مراکز آموزشی و تحقیقاتی داخل کشور و همچنین سایر کشورها و سازمانهای بین‌المللی خواهد گشت.

رسالت (ماموریت):

رسالت این رشته، ظرفیت‌سازی و تربیت نیروی انسانی آگاه، ماهر، پژوهشگر و مدیر برای حال و آینده بخش سلامت کشور به منظور آموزش، پژوهش، پیشگیری، کاهش خطر و مدیریت علمی و صحیح اثرات سلامتی بلایا و فوریت‌ها است. بطور اختصاصی این دوره در صدد است تا دانش‌آموختگانی را تربیت کند که از دانش، مهارت و توانایی کافی برای آموزش و پژوهش در زمینه پیشگیری و کاهش خطر بلایا برخوردار باشند و با تولید شواهد علمی و تدوین منابع آموزشی، مشاوره، راهنمایی و راهبری مدیران بخشهای مختلف در برنامه‌ریزی، سیاستگذاری، حل مشکلات و رهبری در مدیریت و کاهش خطر بلایا باشند.

مدرسین و محققین مورد نیاز دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و پژوهشی داخلی و خارجی را تربیت کند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان:

فارغ التحصیلان این دوره می‌توانند با ارتقاء دانش، مهارت و شواهد علمی آمادگی و مدیریت خطر در نظام سلامت نه تنها بار مرگ و صدمات ناشی از بلایا و فوریت‌ها در جامعه و کارکنان و نیروی انسانی سلامت را کاهش دهند بلکه از نظر اقتصادی نیز نظام سلامت با دارا بودن ظرفیت فنی مدیریت اقدامات سازه ای و غیرسازه ای از آسیب در حین بلایا مصون خواهد ماند.

اهداف کلی:

اهداف اصلی برنامه تربیت نیروی انسانی در سطح دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت در بلایا و فوریت‌ها عبارتند از: ظرفیت سازی و تربیت نیروی انسانی حال و آینده بخش سلامت کشور برای آموزش، پژوهش، سیاستگذاری و مدیریت خطر بلایا و فوریتها در سطوح کلان ملی و بین المللی تولید شواهد و منابع علمی مورد نیاز کشور و مراجع بین المللی در زمینه های پیشگیری و کاهش خطر بلایا برآورده نمودن نیازهای علمی بخش سلامت کشور برای مدیریت و کاهش خطر تهدیدهای طبیعی، انسان ساخت و بیولوژیک (فوریت های سلامت) و کمک به مداخلات برای کاهش آسیب پذیری و خطر پیامدهای سوء سلامتی در بلایای طبیعی و انسان ساخت و فوریت ها

نقش‌های دانش آموختگان در جامعه:

پژوهشی، آموزشی، مدیریتی، مشاوره

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش آموختگان

الف: توانمندی های پایه مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندیهای عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارتهای ارتباطی-تعامل
- آموزشی
- پژوهش و نگارش مقالات علمی
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت های مدیریت (سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی) مبتنی بر شواهد

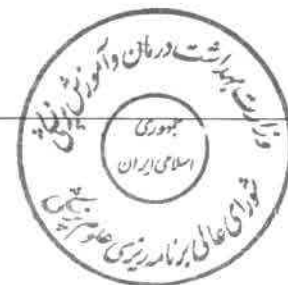
ب: توانمندی های اختصاصی مورد انتظار (Special Competencies)

توانمندیهای اختصاصی مورد انتظار برای دانش آموختگان این مقطع، علاوه بر توانمندی های کسب شده در مقطع کارشناسی ارشد، عبارتند از:

- توانایی بکارگیری انواع تکنیکهای علمی ارزیابی در حوادث و بلایا شامل تکنیک های تحلیل خطر و مخاطرات، تکنیکهای تحلیل ظرفیت و آسیب پذیری
- توانایی برنامه ریزی آموزشی با تدوین انواع سناریو و طراحی انواع تمرین در حوادث و بلایا و بکارگیری روشهای ارزیابی آنها

- توانایی تحلیل و بررسی خطر از نظر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل
- توانایی برنامه‌ریزی بر اساس شرایط جهت مدیریت خطر
- توانمندی پایش و ارزیابی کردن حادثه و نقادی اقدامات و برنامه‌ها و دادن پیشنهادهای مناسب به مسئولین در جهت ادامه عملیات بهتر
- توانمندی تفکر نقادانه، طراحی، انجام و نقد پژوهشهای علمی پایه و کاربردی

ردیف	توانمندی	شرح وظایف حرفه‌ای	کد درس
۱	تفکر نقادانه، طراحی، داوری علمی و نقد مطالعات	مشارکت در تولید و انتشار دانش آمادگی، پاسخ، بازیابی و کاهش آسیب مخاطرات طبیعی، انسان ساخت و بیولوژیک در بخش سلامت نظارت بر اجرای طرح‌های پژوهشی ارائه خدمات پژوهشی در مجلات علمی مشارکت در مراحل مختلف طرح‌های تحقیقاتی مرتبط با موضوع سلامت در بلایا و فوریت‌ها کمک به حل مشکلات اجرایی با طرح سوالات پژوهشی و شکل‌گیری و اجرای طرح‌های پژوهشی همکاری در کمیته‌های اخلاق پژوهشی	۱۰، ۸، ۷، ۴، ۳، ۲، ۱ ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱ ۲۳، ۲۲، ۱۹، ۱۷، ۱۶ ۲۸ و ۲۶، ۲۵، ۲۴
۲	توانایی بکارگیری انواع تکنیکهای علمی ارزیابی در حوادث و بلایا	به کارگیری تکنیک‌های تحلیل خطر و مخاطرات، به کارگیری تکنیکهای تحلیل ظرفیت و آسیب پذیری توانمندی اولویت بندی خطرات برای برنامه ریزی	
۳	برنامه ریزی و مدیریت آموزشی	آموزش مباحث مختلف مرتبط با سلامت در بلایا و فوریت‌ها، به دانشجویان رشته‌های سلامت در بلایا و فوریتها و سایر رشته‌ها آموزش مباحث مختلف مرتبط با سلامت در بلایا و فوریت‌ها، به دست اندرکاران نظام سلامت در سطوح مختلف ملی و بین‌المللی طراحی، تدوین و ارزیابی برنامه آموزشی مرتبط با سلامت در بلایا و فوریت‌ها به عموم جامعه طراحی و اجرای سناریوها و تمرین‌های آمادگی	۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۴، ۳، ۲ ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲ ۲۴، ۲۲، ۲۰، ۱۸، ۱۷ ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۶ ۳۸، ۳۷ و ۳۵، ۳۴، ۳۲
۴	مهارتهای مدیریتی، ارتباطات، ارزیابی و تحلیل خطر	مدیریت کاهش آسیب، آمادگی، پاسخ و بازسازی در بلایا و فوریت‌ها در سطوح کلان در نظام سلامت و سایر بخشهای مرتبط از جمله سازمان مدیریت بحران کمک به طراحی و تدوین برنامه‌های مدیریت اثرات سلامتی بلایا و فوریت‌ها کمک و مشاوره به سیاستگذاران در سیاستگذاری‌های مربوط به پیشگیری و کاهش اثرات سلامتی بلایا و فوریت‌ها کمک به مدیریت و مشاوره در تصمیم‌سازی‌های مرتبط با بلایا و فوریت‌ها در سطوح فراسازمانی و فراملی کمک به طراحی و تدوین برنامه‌های مدیریت اثرات سلامتی بلایا و فوریت‌ها	۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۴، ۳ ۲۷، ۲۶، ۱۸، ۱۳، ۱۲ ۲۸ و ۲۴، ۲۰، ۲۹، ۲۸
۵	پایش و ارزیابی حادثه و نقد اقدامات و ارائه پیشنهاد	ارزیابی سریع حادثه ارزیابی عملکرد سازمانهای پاسخ دهنده تحلیل نقاط ضعف و قوت پاسخ ارائه پیشنهاد برای رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت	۱۴ و ۱۰

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری				مهارت
کل دفعات	انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	
۱۲	۵	۵	۲	تریاژ سر صحنه و در بیمارستان
۸	۵	۲	۱	مدیریت صحنه حوادث و بلایا
۷	۲	۳	۲	انجام مانور دورمیزی
۳	۱	۱	۱	انجام مانور عملیاتی
۲	۰	۱	۱	راه اندازی اردوگاه های اسکان اضطراری
۲	۰	۱	۱	راه اندازی بیمارستان صحرائی

Educational Strategies:

راهنمادهای آموزشی:

این برنامه بر راهنمادهای زیر استوار است:

آموزش مبتنی بر وظایف حرفه ای (Task based Education)

آموزش توأم دانشجو و استاد محور

آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based Education)

آموزش جامعه‌نگر (community oriented Education)

آموزش مبتنی بر موضوع (Subject based Education)

آموزش مبتنی بر شواهد (evidence based Education)

روشها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روشها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case presentation
- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- self education, self study

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه بازنگری می شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- در صورت کار با حیوانات، مقررات اخلاقی (۳) مرتبط را دقیقاً رعایت نمایند.
- حرفه ای گرایی (Professionalism)
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.

- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- موارد ۱، ۲، ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

کتابی □ *

شفاهی □ #

ب- دفعات ارزیابی:

* آزمون‌های میان دوره

* آزمون‌های پایان دوره

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی رشته
سلامت در بلایا و فوریتها
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

حداقل هیات علمی مورد نیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

ترکیب گروه آموزشی مجری برنامه

۵ نفر عضو هیات علمی ثابت و تمام وقت با فعالیت پژوهشی در عرصه سلامت در بلایا و فوریتها طبق ضوابط شورای گسترش دانشگاههای علوم پزشکی

اعضای هیئت علمی دارای تخصص سلامت در بلایا و فوریتها بایستی تمام وقت بوده ولی بقیه اعضای گروه می توانند از سایر اعضای هیئت علمی گروههای آموزشی دانشگاه (مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، بهداشت محیط، متخصص بیماریهای عفونی و گرمسیری، روانپزشک یا روانشناسی بالینی، تغذیه، طب اورژانس، پرستاری، اپیدمیولوژی) باشند.

ب- گروه های آموزشی پشتیبان:

آموزش سلامت و ارتباطات، زمین شناسی و زلزله شناسی، جغرافیا و آب و هواشناسی، جامعه شناسی، اخلاق پزشکی، پزشکی اجتماعی

کارکنان مورد نیاز برای اجرای برنامه:

حداقل یک کارشناس آموزشی و یک منشی گروه

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاسهای درسی
- اتاق دانشجویان
- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس
- بایگانی آموزش
- کتابخانه
- اتاق استادان
- اتاق رایانه
- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

علاوه بر فضاها ذکر شده فوق، برای آموزش بهتر بسیاری از دروس به خصوص دروسی که جنبه عملی دارند، عرصه هایی چون مناطق تحت تاثیر بلایا، مناطق، سازمانها، نهادها و اداراتی که به نوعی مرتبط با مدیریت مراحل مختلف بلایا هستند، برنامه ها و طرح های در حال اجرای سازمانها نیز به عنوان عرصه مورد نیاز خواهند بود. عرصه هایی چون تجمعات انبوه، صحنه های حوادث و بلایا و ... در آموزش عملی دانشجویان می توانند مفید و موثر باشند.

جمعیتها یا نمونه های مورد نیاز:

جمعیت های بلارزده، جمعیت های ساکن در مناطق مستعد وقوع بلایا، بیماران ساکن در مناطق بلا زده

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه ای) مورد نیاز:

تجهیزات سرمایه ای عمده ای مورد نیاز نیست. برای آموزش دانشجویان از تمامی امکانات و تجهیزات موجود در سازمانهای مرتبط از جمله جمعیت هلال احمر، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان هواشناسی کشور، پژوهشگاه زلزله شناسی، سازمان اورژانس کشور و ... استفاده خواهد شد.

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته سلامت در بلایا و فوریتها
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

مشخصات دوره:

۱- نام دوره: دکتری تخصصی سلامت در بلایا و فوریتها

۲- طول دوره و ساختار آن: بر اساس آئین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۴۲ واحد است که به شرح زیر می باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core) ۲۲ واحد

واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core) ۲ واحد

پایان نامه ۱۸ واحد

جمع کل ۴۲ واحد

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت در بلایا و فوریتها

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
*۱	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی	۰/۵	۰/۵	۱	۹	۱۷	۲۶	-
۲	آمار پیشرفته	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۳	مبانی بلایا در نظام سلامت	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۴	اصول مدیریت و برنامه ریزی سلامت در بلایا	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۵	زبان تخصصی	۲	۱	۳	۳۴	۳۴	۶۸	-
**۶	پدافند غیر عامل	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
***۷	آشنائی با ساختار و برنامه های نظام سلامت در ایران	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
		جمع			۱۴			

** گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانیده اند، به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی می باشد.

دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت در بلایا و فوریتها

پیشنیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
۰۳	۲۴	-	۲۴	۲	-	۲	مدیریت خطر پیشرفته در بلایا و فوریتها	۰۸
-	۴۲	۱۷	۲۶	۲	۰/۵	۱/۵	مخاطرات طبیعی و انسان ساخت	۰۹
-	۲۶	۱۷	۹	۱	۰/۵	۰/۵	تغییر اقلیم و مخاطرات سلامتی ناشی از آن	۱۰
-	۴۲	۱۷	۲۶	۲	۰/۵	۱/۵	ارزیابی و تحلیل خطر پیشرفته	۱۱
-	۴۲	۱۷	۲۶	۲	۰/۵	۱/۵	خدمات درمانی در بلایا	۱۲
-	۴۲	۱۷	۲۶	۲	۰/۵	۱/۵	مباحث خاص بهداشت عمومی بلایا	۱۳
-	۴۲	۱۷	۲۶	۲	۰/۵	۱/۵	اپیدمیولوژی بلایا و روش تحقیق پیشرفته کمی	۱۴
-	۴۲	۱۷	۲۶	۲	۰/۵	۱/۵	مدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی خطر در بلایا	۱۵
۰۲	۴۲	۱۷	۲۶	۲	۰/۵	۱/۵	روش تحقیق کیفی پیشرفته	۱۶
-	۴۲	۱۷	۲۶	۲	۰/۵	۱/۵	مدیریت بیمارستان سازگار با حوادث و بلایا	۱۷
-	۲۴	۳۴	-	۱	۱	-	سمینار	۱۸
-	۱۳۶	۶۸	-	۲	۲	-	کارورزی	۱۹
						۱۸	پایان نامه	۲۰
						۴۰	جمع	

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت در بلایا و فوریتها

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۲۱	اقتصاد سلامت در بلایا	۲	-	۲	۲۴	-	۲۴	-
۲۲	GIS و کاربرد آن در بلایا	۱	۱	۲	۱۷	۲۴	۵۱	-
۲۳	تخلیه بیمارستانی و افزایش ظرفیت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۴	سیستم های اطلاعات سلامت در حوادث و بلایا	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۵	مدیریت تکنولوژی و تجهیزات پزشکی در بلایا	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۶	پزشکی و سلامت از راه دور در بلایا	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۷	آشنایی با سازمانهای بین المللی و مشارکت در اقدامات بشر دوستانه	۰/۵	۰/۵	۱	۹	۱۷	۲۶	-
۲۸	مدیریت سازه های بیمارستانی در بلایا	۰/۵	۰/۵	۱	۹	۱۷	۲۶	-
۲۹	جنبه های زیست محیطی بلایا	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۳۰	مدیریت منابع و پشتیبانی در حوادث و بلایا	۰/۵	۰/۵	۱	۹	۱۷	۲۶	-
۳۱	سیاستگذاری برنامه های مدیریت خطر	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۳۲	مبانی طراحی، شبیه سازی، بازسازی و تمرین در بلایا	۱	۱	۲	۱۷	۲۴	۵۱	-
۳۳	اقدامات متأثر از شواهد و تحلیل آن ها در بلایا	۱	۱	۲	۱۷	۲۴	۵۱	-
۳۴	بهداشت محیط در بلایا	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۳۵	اخلاق و قوانین در بلایا	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۳۶	حوادث CBRNe	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۳۷	سلامت روانی و اجتماعی در بلایا	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۳۸	پرستاری در حوادث و بلایا	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
		جمع			۲۷			

*دانشجو می بایست ۲ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه موردنظر، موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذرانند.

عنوان کارگاههای آموزشی مورد نیاز دوره:

- کارآفرینی
- اخلاق در پژوهش
- مقاله نویسی سطح پیشرفته

دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در آنها آشنا شود. بتواند تفاوت و توانایی این نرم افزارها را در چند موتور جستجوگر Bing, Yahoo, google و .. شناخته و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور جستجوگر Meta Search engine بتواند با روش ها، جستجو و عوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، سیستم بولین Boolean operators خطاهای موجود در کوتاهی کلمات کلیدی(Truncation) مانند asterisk کاربرد پرازنرها و تاثیر متقابل کلمات کلیدی برنتایج جستجو، آشنا شود. دانشجو باید به امکانات موجود در نرم افزارهای مرتبط با اینترنت Explorer, Mozilla firefox, Google chrome آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنا شدن دانشجو با سرویس کتابخانه‌ی دانشگاه محل تحصیل می باشد. آگاهی دانشجو به بانک های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی بخصوص PubMed, Cochrane معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations)، مجلات (Impactfactor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع Reference manager الزامی است.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت و فایق آمدن بر آنها آموزش خواهد دید. با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات و جستجو در بعضی از سایت های ناشرین مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد جستجوی سازماندهی شده ای از مرورگرها و بانک های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانه اختصاصی توسط یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن مجموع منابع مورد نیاز خود را برای نگارش پایا نامه، مقالات و گزارشات تهیه نماید.

رئوس اصلی مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

- آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت آنها و مقایسه چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی: انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجو بولین Not, Or, And در جستجوگر PubMed در کلاس)
- آشنایی با نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در هر موتور جستجوگر
- آشنایی با مرورگرهای Internet Explorer, Mozilla firefox, Google chrome و امکانات آنها(کار عملی: مرتب کردن و ذخیره Favorite در فلاش دیسک)
- آشنایی با سرویس های موجود در کتابخانه دانشگاه محل تحصیل شامل دسترسی به مجلات داخلی و خارجی و نرم افزار جامع
- آشنایی با ناشرین مانند Elsevier, EBSCO, Wiley, Springer
- آشنایی با بانک ها و منابع اطلاعاتی Web of Science, Science, Scopus, proQuest, Biological Abstract و ...
- آشنایی با پایگاه های استنادی
- آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib, Iranmedex, Irandoc و ...

- روش های جستجو از طریق سرعنوان های موضوعی پزشکی (MeSH)
- آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation)، سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان (H-index) در بانک های اطلاعات ذیربط
- آشنایی با کاربرد DOI
- آشنایی با PubMed و مجموعه ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم افزارهای آنلاین موجود در آن
- آشنایی با نرم افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

منابع اصلی درس:

- 1- www.medlib.ir
- 2- www.proquest.com
- 3- www.ncbi.nlm.nih.gov

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

كد درس: ۰۲

نام درس: آمار پيشرفته

پيش‌نياز يا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظرى

هدف كلّى درس:

آشنايى دانشجويان با اصول استنتاج آمارى، روشهاى آمارى آزمون فرضيه‌ها، تفسير نتايج آزمونهاى آمارى و گزارش مناسب آنها

رئوس اصلى مطالب: (۳۴ ساعت نظرى)

تخمين و آزمون فرضيه، تخمين آمارى و محدوده اطمينان، آزمون فرضيه، مقايسه ميانگين و واريانس دو نمونه با هم، برآورد نسبتها و آزمون فرضيه آنها، مقايسه نسبتها در دو نمونه مزدوج و غير مزدوج، آناليز واريانس، آناليز واريانس يك طرفه، مقايسه‌هاى پس از آناليز واريانس، آناليز واريانس دو طرفه، تعيين سينرژيسم، آنتاگونيسم و اثر جمعى بعد از آناليز واريانس دو طرفه، آناليز واريانس در مشاهدات مكرر، رگرسيون چند متغيره، رگرسيون غير خطى، مدلهاى شكسته يا تکه‌اى و منحنى دوز-پاسخ، تحليل سرى‌هاى زمانى

منابع اصلى درس:

۱- محمد ك، ملك افضى ح. روشهاى آمارى و شاخصهاى بهداشتى. آخرين چاپ

۲- كن جى، يكصد آزمون آمارى- آخرين چاپ

3- Rosner B, Fundamentals of Biostatistics, Last edition

شيوه ارزشيابى دانشجو:

۱- آزمون پايانى ۵۰٪

۲- كارگروهى ۲۰٪

۳- حل مساله ۳۰٪

کد درس: ۰۳

نام درس: مبانی بلایا در نظام سلامت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مبانی بلایا و حوادث و ارتباط آن با سلامت و همچنین منابع آموزشی و پژوهشی ملی و بین المللی در این زمینه

رئوس اصلی مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

اصطلاح شناسی بلایا و تعاریف شامل: مخاطره، بلا، فوریت، مصیبت، آسیب پذیری، ظرفیت، تاب آوری، ارزیابی خطر و ... تقسیم بندی های رایج بلایا، مفاهیم و چرخه مدیریت بلایا: آمادگی، پاسخ، بازیابی و کاهش آسیب، وضعیت بلایا در جهان و ایران، اثرات سلامتی بلایا، چالشهای مدیریت سلامت در بلایا، منابع کتابخانه ای و اینترنتی سلامت در بلایا و حوادث، آشنایی با دپارتمانهای علمی سلامت در بلایا، آشنایی با سازمانهای اجرایی و ذینفعان سلامت در بلایا در ایران و جهان

منابع اصلی درس:

۱- اردلان علی، خانکه حمیدرضا، مهرابی توانا علی، نجاتی امیر، غلامرضا معصومی، حاجبی احمد و دیگران. درسینامه

سلامت در حوادث و بلایا. انتشارات مهرآوش. تهران. آخرین چاپ

2-International Strategy for Disaster Risk Reduction: Basic Terminology, Last edition

3-Coppola DP. Introduction to international disaster management. Elsevier. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- فعالیت های کلاسی ۳۰٪

- آزمون پایانی ۷۰٪

کد درس: ۰۴

نام درس: اصول مدیریت و برنامه ریزی سلامت در بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی:

شناخت و ایجاد مهارت در شیوه های اعمال مدیریت سلامت در سطوح مختلف ارائه خدمات بهداشتی درمانی

رئوس اصلی مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

شرح اصطلاحات مرتبط با مدیریت شامل سازمان، مدیریت، رسالت سازمان، انواع کار در سازمان، کارایی، بهره‌وری و اثربخشی، مکاتب مختلف مدیریت (کلاسیک: مکتب مدیریت علمی، مدیریت اداری)، نئو کلاسیک (رفتاری)، تئوری سیستم و تئوری اقتضاء، محیط سازمان، محیط عام (عوامل اقتصادی، سیاسی و نهاد دولت،)، محیط خاص یا وظیفه ای (مشتری، تامین کنندگان مواد اولیه، سازمانهای تنظیمی و رقبا) و محیط داخلی سازمان برنامه ریزی (تعاریف، ضرورت و اهمیت، محاسن، انواع برنامه ریزی: استراتژیک، تاکتیکی و عملیاتی - مراحل برنامه ریزی بهداشتی: تحلیل وضع موجود، اولویت بندی، تدوین اهداف، تنظیم استراتژی و تهیه طرح عملیاتی)، سازماندهی (تعریف، انواع سازماندهی، ساختار انطباقی و مکانیکی، مبنای سازماندهی، حیطة نظارت و مدیریت، عوامل تاثیر گذار بر حیطة مدیریت و رابطه حیطة مدیریت و سطوح سازمانی) کنترل (تعریف، اهمیت، رابطه کنترل و برنامه ریزی، موضوع کنترل در سازمان، مراحل کنترل، انواع کنترل و مشخصات یک سیستم کنترل اثربخش)، ارزشیابی: مفهوم پایش و ارزشیابی، جمع آوری آمار، اطلاعات و تحلیل شاخص های بهداشتی

منابع اصلی درس:

- ۱- نیک پور، مجلسی. کیفیت خدمات بهداشتی درمانی. آخرین چاپ
 - ۲- اکبری، مجلسی. شیوه های سرپرستی کارکنان خدمات بهداشتی. آخرین چاپ
 - ۳- نیک پور، آصف زاده، مجلسی. اصول مدیریت خدمات بهداشتی. آخرین چاپ
- شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- فعالیت های کلاسی ۳۰٪

- آزمون پایانی ۷۰٪

کد درس: ۰۵

نام درس: زبان تخصصی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با اصطلاحات و متون انگلیسی مرتبط با سلامت در بلایا و فوریتها و کسب مهارت‌های شنیدن، صحبت کردن، نوشتن و درک مطلب به زبان انگلیسی

رئوس اصلی مطالب: (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

تمرین مهارت‌های نگارشی، درک مطلب، گفتاری و شنیداری انگلیسی با استفاده از منابع مختلف موجود در زمینه سلامت در بلایا و فوریتها، کتب مرجع و مقالات به روز

منابع اصلی درس:

۱- مقالات منتخب از ژورنال‌های معتبر

شیوه ارزشیابی دانشجو:

۲- فعالیت‌های کلاسی: ۲۰٪

۳- آزمون پایانی: ۳۰٪

۴- پروژه: ۵۰٪

کد درس: ۰۶

نام درس: پدافند غیرعامل

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

دانشجویان با اصول و مبانی پدافند غیرعامل و نحوه تحلیل و بررسی و همچنین تفکر پدافند غیرعاملی آشنا شوند.

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

اصول و مبانی پدافند غیرعامل، پدافند غیرعامل و نظام سلامت، تهدیدات در عرصه بین‌المللی، سلاحهای نامتعارف، ایمن

سازی در حوزه سلامت، سایبر و نظام سلامت، بازدیدهای میدانی از مراکز مختلف تاثیرگذار بر سلامت و گزارش آنها

منابع اصلی درس:

۱. پدافند غیرعامل، جعفر موحدی نیا، آخرین چاپ

۲. واژگان پدافند غیرعامل، قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا، آخرین چاپ

۳. تروریسم و پدافند غیرعامل، قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا، آخرین چاپ

۴. مفاهیم نظری و عملی دفاع غیرعامل، جعفر موحدی نیا، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- مشارکت در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی کلاسی ۱۰٪

- آزمون پایانی: ۴۰٪

- رایه پروژه (مبنی بر نشان دادن درک صحیح پدافند غیرعامل) ۵۰٪

کد درس: ۰۷

نام درس: آشنایی با ساختار و برنامه‌های نظام سلامت در ایران

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با ساختار نظام سلامت کشور، اصول و ضوابط نظام شبکه‌های بهداشتی درمانی کشور و برنامه‌های سلامت در کشور

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مفاهیم و تعاریف سلامت، تاریخچه و وظائف سازمان جهانی بهداشت و سازمانهای بین‌المللی مرتبط با سلامت، اصول و مبانی مراقبت‌های اولیه بهداشت (Primary Health Care)، ساختار و سطوح و واحدهای عرضه خدمات در نظام شبکه بهداشتی درمانی در ایران، ساختار، وظائف و انواع بیمارستان‌ها، برنامه‌ها و خدمات مبارزه با بیماریهای واگیر، برنامه‌ها و خدمات مبارزه با بیماریهای غیرواگیر، برنامه‌ها و خدمات بهداشت محیط، برنامه‌ها و خدمات بهداشت حرفه‌ای، برنامه‌ها و خدمات سلامت روانی، برنامه‌ها و خدمات سلامت مادر و کودک، برنامه‌ها و خدمات تنظیم خانواده، برنامه‌ها و خدمات سلامت میانسالان و سالمندان، برنامه‌ها و خدمات بهداشت مدارس، برنامه‌ها و خدمات تغذیه و بهداشت مواد غذایی، برنامه‌ها و خدمات آموزش سلامت، سامانه‌های اطلاعاتی مورد استفاده، نظام ارجاع

منابع اصلی درس:

۱- پبله رودی سیروس، شبکه بهداشت و درمان شهرستان. آخرین چاپ

۲- شادپور کامل، تجربه مراقبت‌های اولیه در ایران، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی. آخرین چاپ

۳- دکتر حاتمی و همکاران- درسنامه جامع بهداشت عمومی. آخرین چاپ

۴- جزوات دفاتر و مراکز معاونت سلامت در خصوص برنامه‌های کشوری سلامت کشور

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- مشارکت در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی کلاسی ۱۰٪

- آزمون پایانی ۵۰٪

- پروژه (ارائه گزارش کتبی از عملکرد و کارکردهای نظام سلامت در ایران) ۴۰٪

کد درس: ۰۸

نام درس: مدیریت خطر پیشرفته در بلایا و فوریت‌ها
پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی بلایا در نظام سلامت
تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: دانشجویان قادر خواهند بود با استفاده از جدیدترین یافته‌های علمی مرتبط مدیریت خطر سلامت کشور را نقد کرده و متناسب با شرایط کشور توصیه‌های اصلاحی مدیریت خطر سلامت تدوین نمایند.

رئوس اصلی مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

رویکردهای نوین در مدیریت خطر بلایا، اصول طراحی ساختار مدیریت خطر بلایا از سطح محلی تا ملی، بررسی تجارب موفق ملی و بین‌المللی در مدیریت خطر بلایا، مدل‌ها و تئوری‌های مدیریت خطر در حوادث و بلایا، ارزیابی و نقد عملکرد مدیریت خطر بلایا در کشور و ارائه توصیه‌های کاربردی

منابع اصلی درس:

- 1- Coppola DP. Introduction to international disaster management: Butterworth-Heinemann; Last Edition
- 2- Pearce L. Disaster management and community planning, and public participation: how to achieve sustainable hazard mitigation. Natural hazards. Last Edition
- 3- Moss J. Emergency and Disaster Management. Journal of Consumer Health on the Internet. Last Edition
- 4- Dekens J. Local knowledge for disaster preparedness: a literature review: International Centre for Integrated Mountain Development Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- مشارکت در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی کلاس ۱۰٪
- آزمون پایانی ۵۰٪
- پروژه (ارائه گزارش کتبی از ارزیابی و نقد مدیریت خطر بلایا در ایران و سایر کشورها) ۴۰٪

کد درس: ۰۹

نام درس: مخاطرات طبیعی و انسان ساخت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با انواع مخاطرات طبیعی و انسان ساخت و وضعیت وقوع آنها در دنیا و ایران و نحوه پیشگیری، کاهش اثر و مدیریت اثرات سلامتی ناشی از آنها

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

انواع مخاطرات و روش های طبقه بندی آنها، پایگاههای داده موجود در زمینه مخاطرات طبیعی و انسان ساخت، اپیدمیولوژی انواع مخاطرات در دنیا و ایران، اپیدمیولوژی اثرات سلامتی ناشی از مخاطرات، بار سلامتی ناشی از انواع مخاطرات، اصطلاحات رایج، ارزیابی خطر مخاطرات و تدوین نقشه خطر آنها، مخاطرات تاریخی و تحلیل آنها، سیل، خشکسالی، زلزله، لغزش زمین، گردباد، هاریکن، تگرگ، صاعقه، بهمن، آب و هوای سخت، رادیاسیون و اثرات سلامتی ناشی از آن، سوانح رادیولوژیک در حمل و نقل، مواد شیمیایی سمی صنعتی و کار عملی در زمینه همه مباحث ذکر شده
منابع اصلی درس:

- 1- Ciottone GR, Darling RG, Anderson PH, Heide AD, Jacoby I, Noji E, Sunner S, Editors. Disaster medicine. 3th ed. Philadelphia: Mosby Elsevier; Last Edition
- 2- Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine. Cambridge university press; Last Edition
- 3- Bryant E. Natural disasters. 2th Ed. New York. Cambridge university press; Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- مشارکت در فعالیت های آموزشی و پژوهشی کلاسی ۳۰٪
- آزمون پایانی: ۴۰٪
- ارائه پروژه (مبنی بر نشان دادن درک صحیح پدافند غیرعامل) ۳۰٪

کد درس: ۱۰

نام درس: تغییر اقلیم و مخاطرات سلامتی ناشی از آن

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با تغییر اقلیم، علل و عوامل آن و اثرات سلامتی ناشی از آن و راههای کاهش اثر و کنترل اثرات سلامتی تغییر اقلیم

رئوس اصلی مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

اقلیم و تعریف آن، تغییر اقلیم و علل آن، روند تغییر اقلیم در جهان و ایران، پیش‌بینی روند تغییر اقلیم در سالهای آینده و سناریوهای موجود، تغییر اقلیم و مخاطرات آب و هوا شناختی، اثرات سلامتی تغییرات اقلیمی، تغییر اقلیم و تغییر سیمای بیماریها، تغییرات اقلیمی و تغذیه، تغییرات اقلیمی و گروه‌های آسیب‌پذیر، کنوانسیونهای بین‌المللی، ارزیابی خطرات سلامتی تغییرات اقلیمی، راهکارهای کاهش اثرات سلامتی تغییر اقلیم، پاسخ به تغییرات اقلیمی در حوزه سلامت، برنامه‌های جهانی و کشوری برای مدیریت تغییرات اقلیمی با تاکید بر حوزه سلامت

منابع اصلی درس:

- 1- McMichael AJ, Camp-Lendrum DH, Corvalan CF, Ebi KL, et al. Climate change and human health, Geneva, Last Edition
- 2- Managan AP, Uejio CK, Sahai S, et al. assessing health vulnerabilities to climate change: a guide for health departments, Last Edition
- 3- Moser SC. Communicating climate change: history, challenges, process and future directions. WIRES climate change. Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

-فعالیت‌های کلاسی ۱۰٪

-پروژه در خصوص اثرات تغییرات اقلیمی بر روی یکی از گروه‌های آسیب‌پذیر و یا یکی از مخاطرات آب و هوا شناختی ۴۰٪

-پروژه (ارزیابی عملکرد یکی از سازمانهای مرتبط با سلامت در زمینه مدیریت اثرات تغییر اقلیم) ۱۰٪

-آزمون پایانی ۴۰٪

کد درس: ۱۱

نام درس: ارزیابی و تحلیل خطر پیشرفته

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

دانشجویان قادر خواهند بود با استفاده از جدیدترین روش‌های علمی خطرات حوزه سلامت را شناسایی، تحلیل، برآورد و ارزیابی نمایند.

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

رویکرد‌های نوین در ارزیابی خطر بلایا، اصول طراحی ابزار ارزیابی خطر بلایا از سطح محلی تا ملی، بررسی تجارب موفق ملی و بین‌المللی در ارتباط با ارزیابی خطر بلایا، مدل‌ها و تئوری‌های ارزیابی خطر در حوادث و بلایا، ارزیابی و نقد عملکرد مدل‌ها و الگوهای ارزیابی خطر بلایا، تدوین نقشه جامع خطر سلامت در بلایا از سطح محلی (مراکز بهداشتی و درمانی) تا ملی (نظام سلامت) و تمرین عملی آن

منابع اصلی درس:

۱- خانکه، حمید رضا و همکاران. ابزارهای ملی ارزیابی سلامت در حوادث و بلایا. انتشارات دانشگاه علوم

بهبودی و توانبخشی. آخرین چاپ

۲- اردلان، علی و همکاران. ایمنی مراکز بهداشتی و درمانی. انتشارات دانشگاه تهران. آخرین چاپ

- 3- Coppola DP. Introduction to international disaster management: Butterworth-Heinemann; Last Edition.
- 4- Pearce L. Disaster management and community planning, and public participation: how to achieve sustainable hazard mitigation. Natural hazards. Last Edition.
- 5- Moss J. Emergency and Disaster Management. Journal of Consumer Health on the Internet. Last Edition.
- 6- Dekens J. Local knowledge for disaster preparedness: a literature review: International Centre for Integrated Mountain Development Last Edition.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

مشارکت در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی کلاسی ۱۰٪

- آزمون پایانی ۵۰٪

- پروژه (ارائه گزارش کتبی از ارزیابی خطر سلامت در بلایا مراکز بهداشتی و درمانی با استفاده از جدیدترین

ابزارها) ۴۰٪

کد درس: ۱۲

نام درس: خدمات درمانی در بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان با اصول و مبانی اقدامات تشخیصی و درمانی در حوادث و بلایا آشنا می‌شوند

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

تریاز در محل حادثه، هنگام انتقال، بخش اورژانس پایدار و در هنگام بروز حادثه

تریاز جمعیت‌های خاص و وضعیت‌های ویژه (کودکان، زنان باردار، حوادث هسته ای و شیمیایی)

نقش پزشک در فازهای مدیریت خطر بلایا شامل کاهش آسیب، آمادگی، پاسخ و بازیابی

اقدامات مراقبتی احیا پایه و پیشرفته

اقدامات مراقبتی احیا ویژه کودکان

کمک‌های اولیه، درمان‌های نجات بخش در بیماری‌های تهدید کننده حیات و اندام، اقدامات ضروری در صحنه حادثه

نقش پزشک در نظام سلامت

آماده سازی بخش اورژانس برای مقابله با مواد خطرناک

منابع اصلی درس:

1. Koenig K, Schultz CH. Disaster medicine. Cambridge, UK: Cambridge University Press; Last Edition
2. Judith E Tintinalli, John Ma, et al. Tintinalli's Emergency Medicine, a comprehensive guide, 7th edition. Mac Graw Hill, US: Mac Graw Hill Companies; Last Edition
3. American Heart Association. Highlights and Updates for CPR & ECC. AHA, USA; Texas. Last Edition
4. Gregory R. Ciottone, Paul D Biddinger, et al. Ciottone's Disaster Medicine, Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- آزمون پایانی ۵۰٪

- آزمون عملی ۲۵٪

- پروژه (تعیین شده توسط استاد و یا ارائه گزارش کتبی از بازدید از اورژانس بیمارستان ها) ۲۵٪

کد درس: ۱۳

نام درس: مباحث خاص بهداشت عمومی بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اثرات سلامتی انواع مخاطرات بر گروه های مختلف جمعیتی و جوامع انسانی و اثرات مخاطرات بر تسهیلات سلامتی و نقش و وظیفه حوزه سلامت عمومی در کاهش خطر بلایا
رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

مقدمه، تعاریف و کلیات انواع مخاطرات و اثرات سلامتی آنها، تقسیم بندی انواع مختلف اثرات سلامتی بلایا، نحوه پاسخ حوزه سلامت عمومی کشورهای مختلف و تمرین آنها، مدیریت بیماریهای واگیر در بلایا، مدیریت بیماریهای غیر واگیر در بلایا، مدیریت عوامل محیطی در بلایا، سلامت مادران و کودکان در بلایا، آموزش سلامت در بلایا، بهداشت مواد غذایی و مدیریت تغذیه و تمرین موارد، مدیریت آزمایشگاه در بلایا، سامانه‌ی مدیریت سوانح در حوزه سلامت، مدیریت گروه های آسیب پذیر در بلایا، مدیریت حیوانات خانگی و دست آموز در بلایا

منابع اصلی درس:

۱- اردلان ع و همکاران. برنامه ملی عملیات پاسخ بهداشت عمومی در بلایا و فوریتها. انتشارات رازنهان. آخرین چاپ.

2-PAHO. Natural disasters. Protecting the public health. Last edition

3-Landsman LY. Public health management of disasters: the practice guide. American health association

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- آزمون پایانی ۵۰٪

- پروژه (انتخاب یکی از موضوعات مرتبط با بهداشت عمومی بلایا و آماده سازی مطالب مربوطه برای ارائه در

کلاس) ۵۰٪

نام درس: اپیدمیولوژی بلایا و روش تحقیق پیشرفته کمی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در این درس دانشجو باید با اصول و روش‌های اپیدمیولوژی، انواع مطالعات اپیدمیولوژیک، موارد کاربرد آنها در بلایا آشنا شده و توانایی محاسبه اندازه‌های سلامت و بیماری در حوادث و بلایا را کسب نمایند و مهارت لازم برای طراحی و نقد انواع مطالعات اپیدمیولوژیک در حوادث و بلایا را به دست آورند.

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

- مبانی اپیدمیولوژی در حوادث و بلایا
- انواع مطالعات اپیدمیولوژیک
- روش‌های رایج پژوهشی در اپیدمیولوژی بلایا
- خطاهای پژوهش و نحوه برخورد با آنها
- روش‌های انتخاب نمونه در مطالعات اپیدمیولوژی بلایا
- روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در مطالعات اپیدمیولوژی بلایا
- تحلیل داده‌ها در مطالعات اپیدمیولوژی بلایا
- تفسیر داده‌های اپیدمیولوژیک در حوادث و بلایا
- اندازه‌گیری سلامت و پیامدهای سلامتی در حوادث و بلایا
- بروز و شیوع در حوادث و بلایا
- اندازه‌های برآورد اثر
- تخمین اندازه جمعیت
- مطالعات پیمایشی در جمعیت آسیب دیده
- اندازه‌گیری خطر در حوادث و بلایا
- شناخت گروه‌های در معرض خطر بلایا
- شاخص‌های پرکاربرد در اپیدمیولوژی بلایا و نحوه محاسبه آنها
- کاربردهای اپیدمیولوژی در چرخه مدیریت بلایا
- نظام مراقبت در بلایا
- تحقیق در همه‌گیری‌ها
- اپیدمیولوژی بیماری‌های واگیر و غیرواگیر در حوادث و بلایا
- انجام عملی همه موارد فوق

منابع اصلی درس:

۱. ملک افضلی حسین، مجدزاده سید رضا، فتوحی اکبر، توکلی سامان. روش‌شناسی پژوهش‌های کاربردی در علوم پزشکی. دانشگاه علوم پزشکی تهران. تهران. آخرین چاپ
۲. اردلان علی، خانکه حمیدرضا، مهربانی توانا علی، نجاتی امیر، غلامرضا معصومی، حاجبی احمد و دیگران. درسیه سلامت در حوادث و بلایا. انتشارات مهرآوش. تهران. آخرین چاپ
3. Gordis L. Epidemiology, W.B Saunders Company. Last edition.
4. The Johns Hopkins and Red Cross Red Crescent. Epidemiology and surveillance. Public health guide in emergencies. Geneva: International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies; Last edition.
5. David LK, Joann GE, Sean CL. Jekel's Epidemiology, biostatistics and preventive medicine. Philadelphia: Elsevier Health Sciences; Last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- فعالیت‌های کلاسی: ۲۰٪
- امتحان پایان ترم: ۸۰٪

کد درس: ۱۵

نام درس: مدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی خطر در بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با اصول و چگونگی مدیریت ارتباطات، اطلاع رسانی خطر در بلایا و فوریتها

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

کلیات ارتباطات و اصول و مبانی، لزوم مدیریت اطلاعات و ارتباطات در بلایا، سیستمهای هشدار سریع و معایب و مزایای آنها، منابع اصلی درس اطلاعات در بلایا، روشهای جمع آوری، تحلیل و انتشار اطلاعات و تمرین آن، مدیریت اطلاعات و ارتباطات خطر در پیشگیری و کاهش اثرات سلامتی بلایا و فوریتها، چالشهای مدیریت اطلاعات و ارتباطات خطر در بلایا و فوریتها، فناوریهای نوین مدیریت اطلاعات و ارتباطات خطر در بلایا و فوریتها، مدیریت اطلاعات و ارتباطات خطر در بلایا و فوریتها، تاب آوری امکانات و فرایندهای مدیریت اطلاعات و ارتباطات خطر در بلایا و فوریتها، مدیریت ارتباطات با رسانه ها در بلایا و فوریتها، رسانه های جمعی و پیشگیری و کاهش اثرات بلایا و فوریتها، سامانه های پیگیری و ردیابی در بلایا و فوریتها، راهکارهای هماهنگی بین بخشی در مدیریت اطلاعات و ارتباطات در بلایا و فوریتها و تمرین آنها، تجارب به کارگیری مدیریت اطلاعات و ارتباطات در جلب مشارکت ذینفعان

منابع اصلی درس:

1. Information management and communication in emergencies and disasters: manual for disaster response teams. Editor: Susana Arroyo Barrantes, Social Communicator, OXFAM. Martha Rodriguez, Social Communications Advisor, PAHO/WHO. Ricardo Pérez, Regional Advisor in Information, PAHO/WHO. Washington, D.C. Last Edition
2. Guidebook on technologies for disaster preparedness and mitigation. Author: Dr. Satyabrata Sahu under a consultancy assignment given by the Asian and Pacific Centre for Transfer of Technology (APCTT). Last Edition
3. Harnessing Information and Technology for Disaster Management, the Global Disaster Information Network (GDIN). Last Edition
4. National Disaster Management Information Systems & Networks: An Asian Overview, A paper presented at GDIN Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

-فعالیتهای کلاسی ۲۰٪

-آزمون پایانی ۵۰٪

-انتخاب یکی از بلائی اخیر و ارائه سمینار در خصوص نحوه مدیریت ارتباطات و اطلاعات در آن و چالشهای آنها

۳۰٪

نام درس: روش تحقیق کیفی پیشرفته

پیش‌نیاز یا همزمان: آمار پیشرفته

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

دانشجو قادر باشد ضمن آشنایی بیشتر با روشهای متداول تحقیقات کیفی و فراگیری مبانی و اصول آنها، آمادگی لازم برای طراحی و اجرای مطالعات با رویکرد کیفی را به دست آورد.

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مبانی فلسفی روش های تحقیق کیفی

مقایسه مطالعات کمی و کیفی

تقسیم بندی های مطالعات کیفی

طراحی (ساختار و ویژگیهای) انواع مطالعات کیفی شامل:

• پدیدار شناسی Phenomenology

• نظریه پایه ایی Grounded Theory

• قوم نگاری Ethnography

• تحلیل محتوی Content analysis

منابع اصلی درس:

1. Corbin J., Strauss A., Basics of Qualitative Research., California: Sage. Last Edition
2. Glaser, B. Strauss, A. Discovery of Grounded Theory, Discovery of Grounded Theory", from Last Edition
3. Schreiber R, Stern P. Using grounded theory in nursing. Last Edition
4. The Grounded Theory Review: an International Review Last Edition
5. Editor in chief: Judith Holton, Publisher Barney Glaser Last Edition
6. Streubert Helen, J., Carpenter Dona R., Qualitative Research in Nursing: Advancing the Humanistic Imperative. Lippincott Williams & Wilkins Last Edition
7. Strauss, A., Corbin J., Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory. Last Edition
8. Khankeh H, Ranjbar M, Khorasani-Zavareh D, Zargham-Boroujeni A, Johansson E. Challenges in conducting qualitative research in health: A conceptual paper. Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research. Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- مشارکت در فعالیت های آموزشی و پژوهشی کلاسی ۱۰٪
- آزمون پایانی ۵۰٪
- ارائه طرح تحقیق کیفی بر اساس یکی از روش های متداول ۴۰٪

کد درس: ۱۷

نام درس: مدیریت بیمارستان سازگار با حوادث و بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

شناخت، نقد و بررسی اصول و روشهای مدیریت خطر بیمارستانی بر اساس اصول علمی و نقشه خطر سلامت

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

انواع مخاطرات و بلایای مربوط به بیمارستان

آشنایی با مدیریت خطر بیمارستانی در ایران و سایر کشورها

برنامه ریزی جامع آمادگی بیمارستانی بلایا

اجزاء و اقدامات سازه ای و غیرسازه ای تسهیلات درمانی و بیمارستانها برای کاهش خطر بلایا

مفاهیم و عملکردهای دپارتمانهای اورژانس

مدل های ارزیابی خطر بیمارستانی

الگوهای هشدار اولیه بیمارستانی

اصول طراحی بیمارستان سازگار با حوادث و بلایا

بیمارستانهای محیطی و صحرائی

انواع تریاژ بیمارستانی

حوادث با مجروحیت انبوه (MCI)

سامانه فرماندهی حادثه در فوریتهای بیمارستانی (HICS)

آمادگی و پاسخ بیمارستانها به حوادث شیمیایی، بیولوژیک و رادیولوژیک

آمادگی بیمارستانها در پاندمی ها

تخلیه بیمارستان

تمرین ها و مانورهای آمادگی بیمارستانی

انواع برنامه ریزی بیمارستانی در حوادث و بلایا

منابع اصلی درس:

۱- خانکه ، حمیدرضا و همکاران. آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا: برنامه کشوری. انتشارات دانشگاه علوم

بهبودی و توانبخشی؛ آخرین چاپ

۲- خانکه، حمید رضا و همکاران. ابزارهای ملی ارزیابی سلامت در حوادث و بلایا. انتشارات دانشگاه علوم

بهبودی و توانبخشی. آخرین چاپ

۳- اردلان، علی و همکاران. ایمنی مراکز بهداشتی و درمانی. انتشارات دانشگاه تهران. آخرین چاپ

4- Koenig K, Schultz CH. Disaster medicine. Cambridge, UK: Cambridge University Press; Last Edition

5- Coppola DP. Introduction to international disaster management: Butterworth-Heinemann; Last Edition

6- Powers R, Daily E. International disaster nursing: Cambridge University Press; Last Edition

7- Alexander DE. Principles of emergency planning and management: Oxford University Press on Demand; Last Edition

8- Association EN. Emergency nursing: Scope and standards of practice: Emergency Nurses Association; Last Edition

- 9- Veenema TG. Disaster nursing and emergency preparedness: for chemical, biological, and radiological terrorism and other hazards, for chemical, biological, and radiological terrorism and other hazards: Springer Publishing Company; Last Edition
- 10- Pearce L. Disaster management and community planning, and public participation: how to achieve sustainable hazard mitigation. Natural hazards. Last Edition
- 11- Dekens J. Local knowledge for disaster preparedness: a literature review: International Centre for Integrated Mountain Development Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

مشارکت در فعالیت های آموزشی و پژوهشی کلاسی ۱۰٪

- آزمون عملی ۵۰٪

- طراحی برنامه جامع بیمارستانی برای یک بیمارستان بر اساس جدیدترین یافته های علمی ۴۰٪

کد درس: ۱۸

نام درس: سمینار
پیش نیاز یا همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: عملی
هدف کلی درس:

دانشجویان دوره دکتری تخصصی رشته‌ی سلامت در بلایا موظف به گذراندن دو واحد درس سمینار می باشند. هدف از این درس آشنایی دانشجویان با نحوه طراحی یک برنامه آموزشی برای ارائه در کلاس یا یک مجمع علمی است. چگونگی اجرای آن در ذیل بیان گردیده است. امید است دانشجویان با توجه دقیق و اهتمام به موارد قید شده در این راهنما درس سمینار را با کیفیت مناسب گذرانیده و آموخته های آنها در این درس بتواند در سایر ارائه های کتبی و شفاهی چه در حین تحصیل و چه بعد از آن مفید واقع شود.

رئوس اصلی مطالب: (۳۴ ساعت عملی)

نحوه اجرای درس سمینار

- در این درس هر دانشجو با انتخاب یک موضوع زیر نظر یکی از اساتید دانشکده (گروه) که «استاد مشاور سمینار» نامیده می شود به تحقیق پیرامون آن موضوع می پردازد. این تحقیق بایستی شامل بررسی سابقه و وضعیت موجود، جدیدترین کارهای انجام شده در زمینه موضوع تا این زمان، و روال های آتی مهم مربوط به موضوع باشد.
- دانشجویان درس سمینار بایستی اجباراً در جلسات ارائه شفاهی سایر دانشجویان شرکت نمایند.
- موضوع سمینار میتواند با موضوع پایان نامه دانشجو در یک راستا (حتی یکسان)، و یا در دو زمینه متفاوت باشد. توصیه می شود موضوع سمینار و پایان نامه در راستای هم و استاد راهنمای پایان نامه بعنوان استاد مشاور سمینار انتخاب گردد.
- دانشجو بایستی تا زمان آخرین ارائه شفاهی گزارش کتبی سمینار را تحویل دهد. گزارش بایستی تایپ شده و با رعایت کامل اصول ارائه کتبی تهیه شده و به لحاظ محتوا و فرمت مناسب و به تأیید استاد مشاور رسیده باشد. کیفیت نامناسب گزارش و تأخیر در تحویل آن موجب کسر بخشی از نمره درس سمینار خواهد شد.
- اهداف شرکت در جلسات سمینار شامل آشنایی با طریقه ارائه شفاهی، آشنایی با موضوعات علمی مختلف در گرایش مربوطه می باشد.

منابع اصلی درس:

1-Harden R, Dent J. Practical guide for medical teachers. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

انتخاب یک موضوع و تهیه متن آموزشی برای آن و ارائه آن در کلاس بر اساس نظر استاد

کد درس: ۱۹

نام درس: کارورزی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱۳۶ ساعت)

نوع واحد: کارورزی

هدف کلی درس:

هدف از این درس آشنایی دانشجویان با فرایندها و کارکردهای سازمانهای مرتبط با حوادث و بلایا و به کارگیری دانش و آموخته‌های تئوریک در عمل است. امید است دانشجویان با توجه دقیق و اهتمام به موارد قید شده در این راهنما دوره کارورزی را با کیفیت مناسب گذرانیده و آموخته‌های آنها در این درس بتواند در سایر تجارب علمی و عملی چه در حین تحصیل و چه بعد از آن مفید واقع شود.

کد درس: ۲۱

نام درس: اقتصاد سلامت در بلایا

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم اقتصادی و استفاده از استدلال‌های اقتصادی در تصمیم‌گیری بخش بهداشت و درمان

رئوس اصلی مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مفاهیم اساسی و زیربنایی اقتصاد سلامت، تفاوت بین دیدگاه‌های اقتصاد سلامت و اقتصاد عمومی، روش‌های اقتصادی، عرضه و تقاضا در اقتصاد، عرضه و تعیین قیمت، کشش تقاضا، خط مشی‌ها و سیاست‌های کلان اقتصاد در بخش بهداشت و درمان، اقتصاد بلایا و حوادث، نقش بیمه‌ها و الگوهای آن، بازیابی در بلایا، تجزیه و تحلیل هزینه‌ها در بخش بهداشت و درمان، قیمت - عرضه - تقاضا در بهداشت و درمان، اقتصاد درمان: تناقض DALY، QALY و تحلیل زیان‌های ناشی از بروز حوادث و بلایا در جمعیت‌های انسانی، ارزیابی میزان تغییرات به ویژه DALY در اثر سوانح و حوادث، خصوصی‌سازی در بخش سلامت

ارزشیابی‌های اقتصادی در بخش سلامت (تجزیه و تحلیل هزینه- اثربخشی، هزینه فایده، هزینه-کاهش و هزینه- مطلوبیت، اندازه‌گیری کیفیت زندگی در بعد سلامت، طرح تکنیک‌های اقتصادی در توزیع عادلانه امکانات در بخش بهداشت و درمان خصوصاً با تکیه بر موضوع حوادث و بلایا، پوشش همگانی خدمات سلامت، شکست بازار در بهداشت و درمان، تاریخچه اقتصاد سلامت، عرضه و تقاضا، کشش تقاضا، کشش عرضه، تعادل بازار، بازارهای مراقبت بهداشتی، ناکامی بازار در بخش مراقبت‌های بهداشتی، تابع تولید و تولید سلامت، هزینه‌ها (ثابت، متغیر، کل، نهایی، متوسط)، و تقسیم بندی آن در بخش بهداشت و درمان

منابع اصلی درس:

۱- کریمی، اقتصاد سلامت. آخرین چاپ

۲- آصف زاده س. مبانی اقتصاد بهداشت و درمان. آخرین چاپ

۳- سوفی ویترو دیگران. ترجمه ابوالقاسم پوررضا. اقتصاد سلامت برای کشورهای در حال توسعه آخرین چاپ

۴- محمودنکوئی مقدم، امیر اسماعیلی و همکاران. اقتصاد سلامت (اصول و جریان منابع) آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

-فعالیت کلاسی ۳۰٪

-آزمون پایانی ۵۰٪

-انجام یک فعالیت پژوهشی مرتبط با اقتصاد سلامت در بلایا ۲۰٪

کد درس: ۲۲

نام درس: GIS و کاربرد آن در بلایا

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد عملی - ۱ واحد نظری)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم و کلیات سیستم اطلاعات جغرافیایی و نرم افزار ArcGIS و کاربردهای آن در بلایا و آشنایی با مدل‌های توصیف و تحلیل جغرافیایی

رئوس اصلی مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

مفاهیم و کلیات، تاریخچه سیستم اطلاعات جغرافیایی و کاربردهای آن، انواع عوارض جغرافیایی، نرم افزار Arc GIS، کاربردهای تحلیل جغرافیایی، توصیف عوارض منطقه‌ای، تحلیل الگوی عوامل نقطه‌ای، تحلیل الگو در عوامل چند ضلعی، تحلیل تجمع مکانی، تحلیل همبستگی مکانی، مفاهیم و مولفه‌های سیستم اطلاعات جغرافیایی، نحوه تولید لایه‌های اطلاعات جغرافیایی و ویرایش آنها، تهیه نقشه‌های موضوعی و کاربرد آنها در برنامه‌ریزی سلامت، روشهای تولید Geo data basis بر اساس فاکتورهای سلامت، تحلیل فضایی سلامت و بلایا و فوریتها، روشهای تهیه خروجی در سیستم اطلاعات جغرافیایی

منابع اصلی درس:

۱- حسین زاده س ر، بیدخوری ع. سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS)، آخرین چاپ.

2- Lai PC, Ann SFM. GIS for health and the environment. Springer. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

-آزمون پایانی ۵۰٪

-آزمون عملی مهارت‌های کار با نرم افزار Arc GIS ۵۰٪

کد درس: ۲۳

نام درس: تخلیه بیمارستانی و افزایش ظرفیت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با نحوه تخلیه بیمارستانی و افزایش ظرفیت بیمارستانی در بلایا و فوریتهای

رئوس اصلی مطالب (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

تعریف افزایش ظرفیت، لزوم افزایش ظرفیت، فرضیات افزایش ظرفیت، ملزومات افزایش ظرفیت، مدل های افزایش ظرفیت، سیستم های مراقبت جانشین و طراحی آنها، افزایش ظرفیت تسهیلات بهداشتی، چالشهای افزایش ظرفیت بیمارستانی، تجارب افزایش ظرفیت بیمارستانی، تعریف تخلیه بیمارستانی، معیارهای تخلیه بیمارستانی، برنامه ریزی تخلیه بیمارستانی، تمرین و آمادگی برای تخلیه بیمارستانی، فرایند تخلیه بیمارستانی، نقش ها و وظائف افراد و بخشهای مختلف بیمارستان در تخلیه، تخلیه بیماران خاص، تجارب تخلیه بیمارستان، چالشهای تخلیه بیمارستانی

منابع اصلی درس:

1- Harvard, School of public health, Hospital evacuation toolkit. Last Edition

2- Disaster medicine, Koening Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

-فعالیت کلاسی ۳۰٪

-آزمون پایانی ۵۰٪

-انجام یک فعالیت پژوهشی مرتبط ۲۰٪

کد درس: ۲۴

نام درس: سیستم‌های اطلاعات سلامت در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با انواع سیستم‌های اطلاعات سلامت که در ذخیره‌سازی، انتقال، طبقه‌بندی و توزیع اطلاعات مصدومان ناشی از حوادث و بلایا کاربرد دارد.

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

چرخه مدیریت اطلاعات

نقش اطلاعات در مدیریت بلایا

نیازهای اطلاعاتی کاربران و ارائه‌دهندگان خدمات سلامت در حوادث و بلایا

تعریف سطوح دستیابی به اطلاعات و امنیت اطلاعات بیماران ناشی از حوادث و بلایا

انواع فناوری‌های اطلاعات در مدیریت مصدومان

پایگاه‌های داده‌ای اطلاعات سازمان‌های داخلی و بین‌المللی

آشنایی با سیستم‌های درمان در محل حادثه (Point of care)

آشنایی با ساختار و محتوای پرونده الکترونیک سلامت در حوادث و بلایا

تمرین کاربردهای سیستم‌های اطلاعات و ارتباطات در مدیریت حوادث در چرخه مدیریت بلایا

منابع اصلی درس:

- 1- Information management and communication in emergencies and disasters: manual for disaster response teams. Editor: Susana Arroyo Barrantes, Social Communicator, OXFAM. Martha Rodriguez, Social Communications Advisor, PAHO/WHO. Ricardo Pérez, Regional Advisor in Information, PAHO/WHO. Washington, D.C. Last Edition
- 2- Guidebook on technologies for disaster preparedness and mitigation. Author: Dr. Satyabrata Sahu under a consultancy assignment given by the Asian and Pacific Centre for Transfer of Technology (APCTT). Last Edition
- 3- Harnessing Information and Technology for Disaster Management, the Global Disaster Information Network (GDIN). Last Edition
- 4- National Disaster Management Information Systems & Networks: An Asian Overview, A paper presented at GDIN Last Edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون پایانی ۵۰٪

- پروژه (انتخاب و بررسی یک موضوع با نظر استاد و تحلیل آن بر اساس داده‌ها و اطلاعات موجود. گزارش بصورت کتبی تدوین شده و شفاهی نیز ارائه می‌گردد) ۵۰٪

کد درس: ۲۵

نام درس: مدیریت تکنولوژی و تجهیزات پزشکی در بلایا

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با نحوه مدیریت تکنولوژی و تجهیزات پزشکی در بلایا

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

تعاریف تکنولوژی پزشکی، تعاریف مدیریت تکنولوژی پزشکی، ابزارها و سیستم های پزشکی، داروها و فرآورده های پزشکی، تکنولوژی اطلاعات، خدمات و اعمال پزشکی جراحی، استراتژی ها و سیاست های مرتبط با تکنولوژی، قوانین و رویه های کاری و اداری، طراحی و یکپارچگی، پیاده سازی تکنولوژی پزشکی، نظارت، پایش و هوشمندی، ارزیابی و سنجی، مدیریت منابع تکنولوژی، یکپارچگی مدیریت تکنولوژی پزشکی با مدیریت بلایا، انواع تجهیزات پزشکی مورد استفاده در بلایا، مدیریت تجهیزات اهدائی، توزیع و نگه داری تجهیزات در بلایا، ایمنی تجهیزات پزشکی، کنترل کیفیت تجهیزات پزشکی، نظارت بر انبار تجهیزات پزشکی، مدیریت عملکرد تجهیزات پزشکی و بهره گیری بهینه از تمامی قابلیت های آنها.

منابع اصلی درس:

- 1- Geisler E, Hellor O. Management of medical technology; Theory, Practice and cases. Springer Last Edition
- 2- Kramme, Hoffmann, Pozes. Springer handbook of medical technology. Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- فعالیت کلاسی ۱۰٪
- آزمون پایانی ۵۰٪
- پروژه (انتخاب و بررسی یکی از تکنولوژی های پزشکی با نظر استاد و استخراج کاربردهای آن در بلایا) ۴۰٪

کد درس: ۲۶

نام درس: پزشکی و سلامت از راه دور در بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مبانی و کاربردهای پزشکی از راه دور در شرایط اضطراری
شرح درس:

در این درس دانشجویان با مبانی، لزوم، کاربردها و خدمات موجود پزشکی از راه دور در بلایا و حادث آشنا شده و قادر خواهند بود از آنها بسته به شرایط موجود استفاده نمایند.

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مفهوم پزشکی از راه دور، تاریخچه پزشکی از راه دور در ایران و جهان، تاریخچه پزشکی از راه دور در بلایا و فوریتها، اهداف پزشکی از راه دور، انواع خدمات پزشکی از راه دور و تمرین (شامل مشاوره، آموزش، تصویر برداری، آسیب شناسی، کاردیولوژی، تله دیالیز، جراحی از راه دور، پزشکی اورژانس از راه دور، مراقبت های خانگی از راه دور)، انواع درمان از راه دور، کاربردهای پزشکی از راه دور در جستجو و نجات، بسترهای مورد نیاز پزشکی از راه دور، شبکه های ارتباطی و خدمات ارتباطات بی سیم مبانی انواع شبکه های بی سیم فضای باز محیط کار، RFID در پزشکی از راه دور قابلیت استفاده از پزشکی از راه دور در بلایا، انواع سیستم های تصویرگری از راه دور، بیمارستان مجازی و کاربردهای آن در بلایا، ویژگیهای بیمارستانهای از راه دور، مشکلات و موانع بر سر راه پزشکی از راه دور

منابع اصلی درس:

- 1- Fong B, Fong ACM, Li CK. Telemedicine technologies. Last Edition
- 2- William Darkins W, Ann Cary M. Telemedicine and telehealth; Principals, policies, performance and pitfalls. Springer Last Edition
- 3- Latifi R. Telemedicine for trauma, emergencies and disasters. Artech house. Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- فعالیت کلاسی ۱۰٪
- آزمون پایانی ۵۰٪
- پروژه (انتخاب و بررسی یک فناوری پزشکی از راه دور با نظر استاد و استخراج کاربردهای آن در بلایا) ۴۰٪

کد درس: ۲۷

نام درس: آشنایی با سازمانهای بین‌المللی و مشارکت در اقدامات بشر دوستانه

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با سازمانهای بین‌المللی و نحوه مشارکت آنها در اقدامات بشردوستانه

شرح درس:

در این درس فلسفه و هدف شکل‌گیری سازمانهای بین‌المللی بشر دوستانه در حوادث و بلایا و اصول حاکم بر این سازمانها و نحوه فعالیت آنها در فیلد بلایا مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس اصلی مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

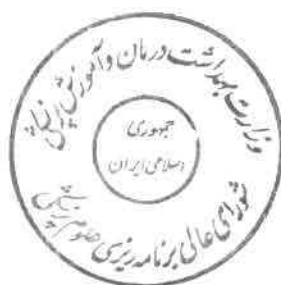
تاریخچه و نحوه شکل‌گیری سازمانهای بشر دوستانه بین‌المللی در حوادث و بلایا، قوانین، چهارچوب، اصول و مبانی اقدامات بشر دوستانه بین‌المللی، استانداردها و مهارتهای لازم برای جذب و مدیریت کمکهای بشردوستانه بین‌المللی، هماهنگی و ارتباطات بین سازمانی، حقوق بشر، قوانین پناهندگان، ویژگیهای فرهنگی اجتماعی، قومی و مذهبی و اقدامات بشر دوستانه بین‌المللی، حساسیت‌های مرتبط با جنسیت در جوامع، چالشها و نقاط ضعف اقدامات بشر دوستانه، سازمانهای فعال در اقدامات بشردوستانه بین‌المللی، نحوه هماهنگی و درخواست کمک از سازمانهای مرتبط، نحوه هماهنگی برای ارسال کمکهای انسان دوستانه، تجارب اقدامات بشر دوستانه در بلایای اخیر کشور

منابع اصلی درس:

- 1- Birch and Miller. Humanitarian assistance: standards, skills, training and experiences. BMJ. Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- فعالیت کلاسی ۳۰٪
- آزمون پایانی ۵۰٪
- انتخاب یک بلای رخ داده در جهان و حمایتهای بشر دوستانه از آن ۲۰٪

نام درس: مدیریت سازه های بیمارستانی در بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با طراحی و راه اندازی انواع سازه های بیمارستانی در حوادث و بلایا

رئوس اصلی مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

بررسی نیاز های سلامتی در حوادث و بلایا: ارزیابی سریع، مداوم و جامع

شرایط بکارگیری سازه های بیمارستانی در حوادث و بلایا

انواع سازه های بیمارستانی مناسب با شرایط حوادث و بلایا

برنامه ریزی راه اندازی و جمع آوری سازه های بیمارستانی

فرایند مدیریت سلامت در صحنه حادثه و ارتباط با سایر سازمان های امدادی

فرایند ارتباط خطر، هشدار اولیه، فرماندهی و هماهنگی از صحنه حادثه تا بیمارستان های منطقه

اصول طراحی سازه های بیمارستانی سازگار با حوادث و بلایا

تمرین ها و مانورهای آمادگی سازه های بیمارستانی

منابع اصلی درس:

۱-خانکه، حمیدرضا و همکاران. آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا: برنامه کشوری. آخرین چاپ

۲-خانکه، حمیدرضا و همکاران. ابزارهای ملی ارزیابی سلامت در حوادث و بلایا. آخرین چاپ

۳-اردلان، علی و همکاران. ایمنی مراکز بهداشتی و درمانی. آخرین چاپ

4- Koenig K, Schultz CH. Disaster medicine. Cambridge, UK: Cambridge University Press; LastEdition.

5-Coppola DP. Introduction to international disaster management: Butterworth-Heinemann; LastEdition.

6-Powers R, Daily E. International disaster nursing: Cambridge University Press; LastEdition..

7-Alexander DE. Principles of emergency planning and management: Oxford University Press on Demand; LastEdition.

8-Association EN. Emergency nursing: Scope and standards of practice: Emergency Nurses Association; LastEdition.

9-Veenema TG. Disaster nursing and emergency preparedness: for chemical, biological, and radiological terrorism and other hazards, for chemical, biological, and radiological terrorism and other hazards: Springer Publishing Company; LastEdition.

10-Pearce L. Disaster management and community planning, and public participation: how to achieve sustainable hazard mitigation. Natural hazards. LastEdition

11-Moss J. Emergency and Disaster Management. Journal of Consumer Health on the Internet. LastEdition

12-Dekens J. Local knowledge for disaster preparedness: a literature review: International Centre for Integrated Mountain Development LastEdition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- مشارکت در فعالیت های آموزشی و پژوهشی کلاسی ۱۰٪

- آزمون پایانی ۵۰٪

- طراحی برنامه راه اندازی و مدیریت سازه های بیمارستانی در حوادث و بلایا ۴۰٪

نام درس: جنبه های زیست محیطی بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با اثرات متعدد زیست محیطی بلایا

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مخاطرات طبیعی (مثل زلزله، سیل، طوفانها، آب و هوای سخت، لغزش زمین، بهمن ها، خشکسالی، آتش سوزی جنگلها و مراتع) و اثرات زیست محیطی ناشی از آنها و نحوه مدیریت این اثرات و تمرین آنها، مخاطرات انسان ساخت (مثل جنگ ها، انفجارات، حوادث صنعتی، آتش سوزی ها) و اثرات زیست محیطی ناشی از آنها و نحوه مدیریت آنها، تاثیرات عوامل زیست محیطی بر فراوانی و شدت وقوع مخاطرات طبیعی و انسان ساخت، آلودگی های زیست محیطی و اثرات سلامتی ناشی از آنها، عوامل تاثیر گذار بر پدیده های زیست محیطی

منابع اصلی درس:

1-Bryant E. Natural disasters.2th Ed. New York. Cambridge university press; LastEdition Hogan DE, Burstein J, Editors. Disaster medicine. 2th ed. Philadelphia: Lipponcott Williams & wilkins; LastEdition

2-Ciottone GR, Darling RG, Anderson PH, Heide AD, Jacoby I, Noji E, Sunner S, Editors. Disaster medicine.3th ed. Philadelphia: Mosby Elsevier; LastEdition

3-Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine. Cambridge university press; LastEdition

4-Anthony NP, Rivers JS. Natural disasters in a global environment. LastEdition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- فعالیت کلاسی ۱۰٪
- آزمون پایانی ۵۰٪
- پروژه (انتخاب یکی از مخاطرات با نظر استاد و استخراج اثرات زیست محیطی آن) ۴۰٪

کد درس: ۳۰

نام درس: مدیریت منابع و پشتیبانی در حوادث و بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۵/۰ واحد نظری - ۵/۰ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با مدیریت منابع اصلی درس و پشتیبانی سازمان‌های ملی و بین‌المللی در حوادث و بلایا

رئوس اصلی مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

اهمیت و ضرورت مدیریت منابع و پشتیبانی در بلایا

نقش سازمان‌های ملی مسئول در مدیریت منابع و پشتیبانی در حوادث و بلایا

نقش سازمان‌های بین‌المللی در تأمین و توزیع منابع و تجهیزات در حوادث و بلایا

مدیریت نیروی انسانی، مالی و پشتیبانی سازمان‌های مسئول در حوادث

نقش کمک‌های مردمی و مدیریت آن در بلایا

مدیریت حمل و نقل در حوادث و بلایا

تمرین مدیریت نیروی انسانی، هدایا و کمکها و حمل و نقل به طور عملی

منابع اصلی درس:

1. Logistics In Support Of Disaster Relief. LTC James H. Henderson. Last Edition. Author House publications. Last Edition
2. Humanitarian Supply Management and Logistics in the Health Sector. Emergency Preparedness and Disaster Relief Program Pan American Health Organization. Department of Emergency and Humanitarian Action Sustainable Development and Healthy Environments. World Health Organization. Last Edition.
3. Humanitarian Logistics. Ronaldo Tomasini , Luk N van Wassenhove. Last Edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون پایانی ۵۰٪

- پروژه (انتخاب و بررسی یک موضوع با نظر استاد و تحلیل آن بر اساس داده‌ها و اطلاعات موجود. گزارش

بصورت کتبی تدوین شده و شفاهی نیز ارائه می‌گردد) ۵۰٪

کد درس: ۳۱

نام درس: سیاست‌گذاری برنامه‌های مدیریت خطر

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با برنامه‌های مدیریت خطر و روش‌های ارزیابی و سیاست‌گذاری برنامه‌های مدیریت خطر
شرح درس:

در این درس دانشجویان با برنامه‌های موجود مدیریت خطر و سیاست‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در این زمینه آشنا می‌شوند. همچنین باید بتوانند سیاست‌ها و برنامه‌های موجود را مورد ارزیابی و تحلیل قرار دهند.

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

نقشه راه مدیریت و کاهش خطر بلایا در نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران

تحلیل روش‌های ارزیابی خطر بلایا در نظام شبکه بهداشتی و درمانی

مدل‌های تحلیل سیاسی برنامه‌های مدیریت خطر

آشنایی با موضوعات مدیریت خطر در برنامه‌های توسعه کشور

آشنایی با وظایف و کارکردهای کارگروه‌های تخصصی سازمان مدیریت بحران کشور در سیاست‌گذاری برنامه‌های

مدیریت خطر بلایا و انجام کار آموزشی در یکی از این سازمانها با نظر استاد

منابع اصلی درس:

۱. نقشه راه مدیریت و کاهش خطر بلایا در نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران. دکتر علی اردلان و همکاران.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. آخرین چاپ.

۲. ارزیابی خطر بلایا در نظام شبکه بهداشتی و درمانی در ابعاد عملکردی، سازه‌ای و غیرسازه‌ای. دکتر علی

اردلان و همکاران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. آخرین چاپ.

۳. قانون پنجم و ششم توسعه

4. A more resilient health sector in the Americas; targeting efficient and innovative approaches.

LastEdition

شیوه ارزیابی دانشجویان:

-آزمون پایانی ۷۰٪

-پروژه (انتخاب و بررسی یک موضوع با نظر استاد و تحلیل آن بر اساس داده‌ها و اطلاعات موجود از دیدگاه مدیریت و

برنامه‌ریزی سلامت در فازهای چهارگانه. گزارش بصورت کتبی تدوین شده و شفاهی نیز ارائه می‌گردد) ۳۰٪

کد درس: ۳۲

نام درس: مبانی طراحی، شبیه سازی، بازسازی و تمرین در بلایا
پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با انواع روش های شبیه سازی در بلایا و چگونگی طراحی و ارزیابی انواع تمرین در بلایا
رئوس اصلی مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

اهمیت برگزاری تمرین در برنامه آمادگی

انواع تمرین در بلایا

نیازسنجی و هدف گذاری برای طراحی تمرین بلایا

چگونگی طراحی انواع تمرین در بلایا

چگونگی برگزاری انواع تمرین در بلایا

روش های ارزیابی تمرین در بلایا

شبیه سازی زلزله و بلایای طبیعی با استفاده از نرم افزار های مختلف

تمرین دور میزی شبیه سازی حوادث مختلف

فنون مورد استفاده در شبیه سازی در بلایا

شبیه سازی رایانه ای در مدیریت حوادث غیر مترقبه

بهبود، بهینه سازی و تجزیه و تحلیل شبیه سازی در حوادث و بلایا

منابع اصلی درس:

- 1- Karen B. John Hopkins Researchers Devise Methods to Evaluate Disaster Drills. John Hopkins Medical Institutions. Accessed May, LastEdition
- 2- Gofrit ON, Leibovici D, Shemer J, Henig A, Shapira SC. The efficacy of integrating "smart simulated casualties" in hospital disaster drills. LastEdition
- 3- Lion L, David B, Hana G, Moshe R. Hospital Disaster Management Simulation System, LastEdition.
- 4- FEMA. IS-120.A: An Introduction to Exercises. LastEdition.
- 5- FEMA. IS-130: Exercise Evaluation and Improvement Planning. LastEdition.
- 6- Daniel J. O'Reilly and Dale C. Brandenburg. Simulation and Learning in Disaster Preparedness: A Research and Theory Review. LastEdition

شیوه ارزیابی دانشجویان:

-آزمون میانی ۳۰٪

-آزمون پایانی ۷۰٪

کد درس: ۳۳

نام درس: اقدامات متاثر از شواهد و تحلیل آن‌ها در بلایا

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با فرایند اقدامات متاثر از شواهد در بلایا و کاربرد آن در عمل

رئوس اصلی مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

تعریف اقدامات مبتنی بر شواهد، تعریف شواهد، سطوح شواهد، اهمیت استفاده از شواهد در تصمیم‌گیری‌ها، فرایند اقدام مبتنی بر شواهد (طراحی پرسش کلیدی، جستجوی شواهد، ارزیابی نقادانه شواهد، کاربرد شواهد و ارزیابی عملکرد)، الگوی PICO و کاربردهای آن، کاربردهای اقدامات مبتنی بر شواهد در پیشگیری و کاهش آسیب، آمادگی، پاسخ و بازیابی از بلایا

منابع اصلی درس:

- 1- Melynk BM, Fineout-Overholt E. Evidence-based practice in nursing and health care: A guide book for best practice. Last Edition.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

-آزمون میانی ۳۰٪

-آزمون پایانی ۵۰٪

-انجام یک پروژه مرتبط با نظر استاد ۲۰٪

کد درس: ۳۴

نام درس: بهداشت محیط در بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در پایان این درس دانشجویان با نحوه مدیریت و کنترل عوامل محیطی در جوامع بلانزده و آسیب دیده آشنا خواهند شد و مهارت مدیریت عوامل محیطی را به دست خواهند آورد.

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

اصول ارزیابی سریع و نحوه جمع آوری داده های مورد نیاز، اولویت بندی نیازها، نقش عوامل محیطی در سلامت افراد آسیب دیده، اصول برنامه ریزی کنترل عوامل محیطی، نحوه جمع آوری و دفع مدفوع در شرایط اضطراری و استانداردهای آن، انواع توالی ها و معیارهای انتخاب آنها، مدیریت مواد زائد جامد خانگی و پزشکی و فضولات حیوانی، خطرات ناشی از اجساد و مدیریت اجساد انسانی و حیوانی، جمع آوری و دفع فاضلاب، شیوه های تامین هوای تازه و پاک و یا استفاده از وسایل شخصی حفاظت کننده از سیستم تنفسی در شرایط اضطراری، اهمیت جلب مشارکت جامعه و شیوه های جلب مشارکت جامعه برای کنترل عوامل محیطی، تامین آب آشامیدنی سالم، بهداشت مواد غذایی، مبارزه با ناقلین و جوندگان، مدیریت عوامل محیطی در اردوگاهها، اقدامات بهداشت محیطی در حوادث ناشی از مواد خطرناک، شیوه های حفاظت افراد در شرایط غیر متعارف و تمرین موارد فوق بر اساس سناریوهای مختلف

منابع اصلی درس:

۱- هاروی پ، بقری س، رید ب. بهسازی محیط در شرایط اضطراری. مترجمان ندافی ک، یونسی ب، طاهری ط. آخرین چاپ

۲- اصل هاشمی ا. اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری. آخرین چاپ

3- World Health Organization. Environment health in emergencies and disasters. Edited by Wisner J and Adams J. Last Edition

4- Environmental Protection Agency (EPA). Planning for an emergency drinking water. Last Edition..

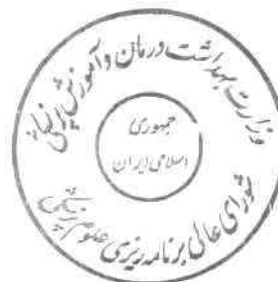
5-De veer T. Water supply in disasters and emergencies. Last Edition..

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

-فعالیت های کلاسی ۲۰٪

-آزمون پایانی ۵۰٪

-انتخاب یک مخاطره و شناسایی اثرات بهداشت محیطی آن و برنامه ریزی برای کنترل عوامل محیطی موثر بر سلامت جامعه به دنبال مخاطره منتخب ۳۰٪

کد درس: ۳۵

نام درس: اخلاق و قوانین در بلایا

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با رویکردهای اخلاقی و قانونی در بلایا و رویکردهای تصمیم‌گیری بر مبنای اصول اخلاقی و قانونی در بلایا و فوریتها و آشنایی با قوانین و مقررات ملی و بین‌المللی در این زمینه
رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

کلیات اخلاق پزشکی و ضرورت آن، تاریخچه اخلاق پزشکی در جهان و ایران، حقوق بیمار، چالشهای اخلاقی در بلایا (اخلاق در تریاژ، کدهای اخلاقی در پاسخ به بلایا)، اصول اساسی هفتگانه صلیب سرخ و هلال احمر، حقوق بین‌المللی بشر دوستانه، قرار دادهای چهارگانه ژنو، پروتکل‌های الحاقی ۱۹۷۷، حقوق بشر، حقوق جنگ، حقوق پناهندگان و آوارگان، قوانین صلح، قوانین کشوری، قوانین بهداشت بین‌الملل، تمرین مسایل و موضوعات اخلاقی در سناریوهای فرضی

منابع اصلی درس:

- 1- Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
- 2- Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition
- 3- WHO. International Health Regulations (IHR)

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

-فعالیت کلاسی ۳۰٪

-آزمون پایانی ۷۰٪

کد درس: ۳۶

نام درس: حوادث CBRNe

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با انواع حوادث CBRNe و نحوه پیشگیری از وقوع آنها، راههای کاهش اثرات، پاسخ موثر به حوادث CBRNe و بازیابی از آنها

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

تاریخچه و اپیدمیولوژی انواع حوادث ناشی از CBRNe، انواع مواد و عوامل به کار رفته در CBRNe و کاربردهای آنها، طبقه بندی انواع مواد CBRNe، خصوصیات و علائم ناشی از وقوع انواع حوادث CBRNe، علائم مسمومیت، ارزیابی خطر در حوادث CBRNe، پیشگیری از وقوع حوادث CBRNe در صنایع، مراکز تحقیقاتی، بیمارستانها، جامعه و ...، ارزیابی خطر، کاهش اثرات ناشی از حوادث CBRNe، حفاظت از کارکنان در حوادث CBRNe، مدیریت تسهیلات بهداشتی درمانی CBRNe (آمادگی، پاسخ و بازیابی)، آلودگی زدایی در صحنه، کمکهای اولیه به مصدومین ناشی از حوادث CBRNe، مدیریت صحنه و سامانه فرماندهی سانحه در حوادث CBRNe

منابع اصلی درس:

- ۱- حسین حاتمی، اپیدمیولوژی بالینی و کنترل بیماری‌های مرتبط با بیوتروریسم، نشر صدا، تهران، آخرین چاپ
- 2- Ciotton GR, Darling RG, Anderson PH, Heide AD, Jacoby I, Noji E, Sunner S, Editors. Disaster medicine. 3th ed. Philadelphia: Mosby Elsevier; Last Edition
- 3- Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine. Cambridge university press; Last Edition
- 4- Pourheydari GH, Bakhshande H. Assistance, diagnosis and treatment actions in radiation injuries. 1rd, Tehran: Institute of Higher Education Helal Applied Science of Iran, Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- حضور فعال در فعالیت‌های کلاسی ۱۰٪

- انتخاب یکی از حوادث رخ داده در زمینه CBRNe و شرح مبسوط آن و نقد پاسخ بهداشتی درمانی داده شده به آن و ارائه آن در کلاس ۲۵٪

- پروژه (ارزیابی آمادگی یکی از تسهیلات بهداشتی درمانی کشور برای مقابله با حوادث CBRNe) ۲۵٪

- آزمون پایانی ۴۰٪

کد درس: ۳۷

نام درس: سلامت روانی و اجتماعی در بلایا

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری-۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اثرات روانی - اجتماعی بلایا و شیوه‌های کاهش و مدیریت آنها در جامعه

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مقدمه و کلیات روانشناسی و جامعه‌شناسی، جامعه‌شناسی بلایا، عوامل اجتماعی موثر بر وقوع و اثرات سلامتی بلایا، آسیب‌پذیری‌های اجتماعی و بلایا، حمایت‌های اجتماعی در بلایا، نقش و وظائف گروه‌ها و سازمانهای مختلف در مراحل چهارگانه مدیریت بلایا، مفاهیم و اهمیت بهداشت روان در بلایا، اپیدمیولوژی اختلالات روانی شایع ناشی از بلایا و علائم و شیوع آنها، مراحل واکنش‌های روانی و رفتاری افراد آسیب‌دیده (کودکان و بزرگسالان)، عوامل آسیب‌پذیری روانی، شناسایی گروههای پرخطر، ارزیابی اولیه و اولویت‌بندی افراد دچار مشکلات روانی و تمرین آن، اصول کمک‌های اولیه روانی و حمایت‌های اجتماعی و تمرین آن، برنامه‌های مداخله‌ای، سوگ و مراحل آن، اصول برخورد با سوگ، نحوه ارائه خدمات روانی - اجتماعی در ایران، حمایت‌های روانی اجتماعی برای کارکنان امدادی، مصرف مواد در حوادث و بلایا

منابع اصلی درس:

۱- یاسمی م.ت، اسماعیلی ا و همکاران. حمایت‌های روانی - اجتماعی در بلایا و حوادث غیر مترقبه (متن آموزشی

مدیران و کارشناسان). وزارت بهداشت. آخرین چاپ

۲- اردلان ع و همکاران. برنامه ملی عملیات پاسخ بهداشت عمومی در بلایا و فوریتها. انتشارات رازنهان. آخرین

چاپ.

3- Psychosocial consensus of disasters, prevention and treatment. WHO. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

-فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪

-آزمون پایانی ۵۰٪

-سمینار انتخاب یکی از اثرات روانی اجتماعی بلایا ۳۰٪

کد درس: ۳۸

نام درس: پرستاری در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی پرستاری در حوادث و بلایا

رئوس اصلی مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مشخصات و کارکردهای پرستاری بلایا، نقش پرستار در فازهای مدیریت خطر بلایا شامل کاهش آسیب، آمادگی، پاسخ و بازیابی، ساختار و برنامه‌های پرستاری در مدیریت بلایا در ایران و جهان، نقش پرستاری در نظام سلامت، مدل‌ها و تئوری‌های پرستاری در حوادث و بلایا، مطالعات داخلی و بین‌المللی در خصوص پرستاری در بلایا، انجام تمرین‌های مربوطه در بیمارستانها و فیلد‌های مرتبط

منابع اصلی درس:

۱-خانکه، حمید رضا و همکاران. آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا: برنامه‌کشوری. انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی؛ آخرین چاپ

2-Veenema TG. Disaster nursing and emergency preparedness: for chemical, biological, and radiological terrorism and other hazards, for chemical, biological, and radiological terrorism and other hazards: Springer Publishing Company; Last Edition

3-Coppola DP. Introduction to international disaster management: Butterworth-Heinemann; Last Edition

4-Powers R, Daily E. International disaster nursing: Cambridge University Press; Last Edition

5-Alexander DE. Principles of emergency planning and management: Oxford University Press on Demand; Last Edition

6-Association EN. Emergency nursing: Scope and standards of practice: Emergency Nurses Association; Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- مشارکت در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی کلاسی ۱۰٪
- آزمون پایانی: ۵۰٪
- ارایه پروژه (مبنی بر نشان دادن درک صحیح پدافند غیرعامل) ۴۰٪

فصل چهارم استانداردهای برنامه

استانداردهای برنامه‌های آموزشی رشته‌های تحت پوشش شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه‌های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* **ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی** مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* **ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی** مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه‌های اختصاصی، عرصه‌های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* **ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی** مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه‌قرار دهد.

* **ضروری است که عرصه‌های آموزشی خارج دپارتمان (دوره‌های چرخشی)**، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* **ضروری است، جمعیت‌ها و مواد اختصاصی** مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه‌های آزمایشگاهی، نمونه‌های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* **ضروری است، تجهیزات سرمایه‌ای و مصرفی** مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن‌ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* **ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط**، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* **ضروری است، دپارتمان آموزشی** مورد ارزیابی، **هیئت علمی** مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* **ضروری است، دپارتمان آموزشی** برای تربیت فراگیران دوره، **کارکنان دوره دیده** مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* **ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum)** در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* **ضروری است، آیین نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، گایدلاین‌ها، قوانین و مقررات آموزشی** در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* **ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات** مورد نیاز فراگیران و اعضای هیئت علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

- * ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.
- * ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
- * ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دیپارتمان وجود داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کار پوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- * ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- * ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.
- * ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.

* ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.

* ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

ارزشیابی برنامه

(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

۱- گذشت ۵ سال از اجرای برنامه

۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند

۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:

۸۰ درصد

۸۰ درصد

۸۰ درصد

طبق نظر ارزیابان

طبق نظر ارزیابان

★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:

★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:

★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:

★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:

★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:

شیوه ارزشیابی برنامه:

• نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شدن

• استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

• گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران

• درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه

• طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه

• بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
 - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۱-۶) در مورد توزیع منابع اصلی درس سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد، منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
 - ۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۲-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
 - ۲-۲-۳) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجوی و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
 - ۲-۲-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
 - ۲-۲-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
 - ۲-۲-۶) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
 - ۲-۲-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛

- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد :
- ۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد ؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط ؛
- ۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور ؛
- ۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت ؛
- ۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد ؛
- ۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار(حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد ؛
- ۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
- ۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید ؛
- ۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند ؛

۳-۵) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار-مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان
در محیط های آزمایشگاهی بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحدالشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده تا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد.
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا ، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس ، راند بیماران و درحضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء و گسترش تحقیقات علوم پزشکی داشته و مبانی اخلاقی و تعالیم ادیان الهی حکم می‌کند که به رعایت حقوق آنها پایبند باشیم. بر این اساس محققین باید در پژوهش‌هایی که بر روی حیوانات انجام می‌دهند، ملزم به رعایت اصول اخلاقی مربوطه باشند، به همین علت نیز بر اساس مصوبات کمیسیون نشریات، ذکر کد کمیته اخلاق در مقالات پژوهشی ارسالی به نشریات علمی الزامی می‌باشد. ذیلاً به اصول و مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی اشاره می‌شود:

- ۱- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- ۲- قبل از ورود حیوانات، بر اساس نوع و گونه، شرایط لازم برای نگهداری آنها فراهم باشد.
- ۳- قفس‌ها، دیوار، کف و سایر بخش‌های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشند.
- ۴- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت و دما فراهم شود.
- ۵- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- ۶- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- ۷- قفس‌ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- ۸- در حمل و نقل حیوان، شرایط حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی از محل خرید تا محل دائم حیوان فراهم باشد.
- ۹- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
- ۱۰- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل گیرنده کنترل شود.
- ۱۱- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت گردد.
- ۱۲- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- ۱۳- قفس‌ها در معرض دید فرد مراقب باشند.
- ۱۴- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- ۱۵- صداهای اضافی که باعث آزار حیوان می‌شوند از محیط حذف شود.
- ۱۶- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- ۱۷- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.
- ۱۸- فضای نگهداری باید به طور پیوسته شستشو و ضد عفونی شود.
- ۱۹- برای تمیز کردن محیط و سالم سازی وسایل کار، از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- ۲۰- غذا و آب مصرفی حیوان مناسب و بهداشتی باشد.
- ۲۱- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی زایی و انتقال بیماری به کارکنان، همچنین حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.
- ۲۲- فضای مناسب برای دفع اجساد و لاشه حیوانات وجود داشته باشد.
- ۲۳- فضای کافی، راحت و بهداشتی برای پرسنل اداری، تکنیسین‌ها و مراقبین وجود داشته باشد.
- ۲۴- در پژوهش‌ها از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- ۲۵- قبل از هرگونه اقدام پژوهشی، فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد فراهم باشد.

۲۶- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.

شرایط اجرای پژوهش‌های حیوانی

- ✓ گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق، مناسب باشد.
- ✓ حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.
- ✓ امکان استفاده از برنامه‌های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- ✓ در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق، حداقل آزار بکار گرفته شود.
- ✓ در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شود.
- ✓ نتایج باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.